

**HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU**

OPINNÄYTETYÖ

**Alueellinen yhteistyö lasten ja nuorten hyvin-
voinnin ja osallisuuden mahdollistajana**

- osallisuushankkeen loppuarviointi Vantaan Länsimäessä.

Paula Tapioharju

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön ko (210 op)

Marraskuu 2014

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Paula Tapioharju	Sivumäärä 52 ja 7 liitesivua
Työn nimi Alueellinen yhteistyö lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja osallisuuden mahdollistajana – osallisuushankkeen loppuarviointi Vantaan Länsimäessä.	
Ohjaava(t) opettaja(t) Markus Söderlund	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Vantaan kaupungin nuorisopalvelut, Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja – yhteisössä toimija -hanke, Pia Tasanko	
Tiivistelmä <p>Tämä opinnäytetyö tehtiin Vantaan kaupungin nuorisopalveluiden Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja – yhteisössä toimija -hankkeelle. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, mitä Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja – yhteisössä toimija -hanke sai aikaan Länsimäessä. Tutkimuskysymys oli, kuinka hanke on onnistunut ja miten se on vaikuttanut lapsiin, nuoriin, työntekijöihin ja muihin toimijoihin. Lisäksi työn tarkoituksena oli tuottaa tilaajalle kehittämisohjeita siitä, kuinka arvioinnissa nousseita asioita voidaan kehittää tulevaisuudessa. Kyseessä oli laadullinen tutkimus, jonka aineistona käytettiin hankkeen väli- ja loppuarviointia, sekä nuorten antamia palautteita. Arviointiaineisto kerättiin yhteistyökumppaneiden haastatteluilla ja kyselyillä sekä asukaskyselyllä.</p> <p>Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja – yhteisössä toimija -hankkeen tavoitteena oli eri toimijoiden sekä 13–25-vuotiaiden nuorten kanssa lisätä ja kehittää alueen yhteisöllisyyttä sekä lasten ja nuorten vaikutusmahdollisuuksia, harrastus- ja vapaa-ajan toimintamahdollisuuksia sekä tiivistää ja kehittää alueellista yhteistyötä ja nuorten tukiverkostoa. Arvioinnin kautta selvisi, että hanke on päässyt todella hyvin tavoitteisiinsa. Näkyvimpiä onnistumisia olivat yhteistyö, kulttuurikuntola KUKU, Mun elämä -kurssit, nuorisotilan uudistaminen ja erilaiset tapahtumat, varsinkin vihertalkoot ja informatiiviset tilaisuudet. Hanke vaikutti lapsiin ja nuoriin aktivoiden, muuttaen asenteita ja voimaannuttaen. Työntekijöihin hanke vaikutti antamalla kumppanuutta, työkaluja ja tukea työlle. Kehittämisohjeet liittyivät toimintojen ja yhteistyön jatkuvuuteen sekä tiedottamiseen.</p>	
Asiasanat Osallisuus, hyvinvointi, monialaisuus, yhteistyö, alueellinen yhteistyö, arviointi, lapset, nuoret.	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Paula Tapioharju	Number of Pages 52 and 7 appendixes
Title Regional co-operation enables well-being and participation of children and young people – final assesment of participation project in Länsimäki, Vantaa.	
Supervisor(s) Markus Söderlund	
Subscriber and/or Mentor City of Vantaa youth services Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja – yhteisössä toimija -project, Pia Tasanko	
<p>Abstract</p> <p>This final thesis was ordered by City of Vantaa youth services Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja – yhteisössä toimija (<i>Young person – someone who influences his/hers own life – activator in the community</i>) -project. The purpose of thesis was to report about the effects of the project in Länsimäki. Questions were: How has the project succeeded in reaching its' targets and how did the project affect to children, young people and partners. Another purpose of final thesis was to give some proposals about how the issues that came up in the assessment should develop on future. This final thesis is a qualitative research which is based on interviews and surveys of the partners and suburb's residents.</p> <p>The targets of the Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja – yhteisössä toimija -project were to increase and develop interaction in Länsimäki and the influencing opportunities of children and youth. Possibilities of free time activities were also important. Target of the project was also to increase regional co-operation and develop support services for 13–25 year old young people. The biggest success were co-operation, kulttuurikuntola Kuku, Mun elämä (My life) -courses, events and reconstruction of youth house. Project activated children and young people, changed attitudes and empowered them. For employees project gave partners, tools and support. Suggestions for development include ideas for the continuity of functions and co-operation and informing.</p>	
Keywords Participation, well-being, multidisciplinary, co-operation, regional co-operation, assessment, children, youth.	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 TOIMINTAYMPÄRISTÖ	6
2.1 Vantaan kaupungin nuorisopalvelut ja Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja – yhteisössä toimija -hanke	6
2.2 Vantaan Länsimäki alueena	7
3 TIETOPERUSTA	8
3.1 Osallisuus	9
3.2 Monialainen yhteistyö	13
4 NUORI – OMAAN ELÄMÄÄNSÄ VAIKUTTAJA -HANKKEEN TOIMINTOJEN KUVAUS	14
4.1 Kulttuurikuntola KUKU	15
4.2 Nuorisotilan sisustus ja palvelumuotoilu	16
4.3 Nuorten tukeminen ja informointi: Info-Pena ja Mun elämä -kurssit	17
4.4 Jatkari-toiminta	18
4.5 Tapahtumat	19
4.6 Yhteistyö	22
5 HANKKEEN LOPPUARVIOINNIN TOTEUTUS	23
5.1 Tutkimuskysymykset	23
5.2 Tutkimusmenetelmät	24
6 AINEISTON ANALYSOINTI	25
6.1 Väliarviointi	26
6.2 Loppuarviointi: Kyselyn ja haastattelujen tulokset	28
6.2.1 Yhteistyö ja nuorten tukiverkoston tiivistäminen	30
6.2.2 Harrastus- ja vapaa-ajan mahdollisuudet, toiminnot ja osallisuus	31
6.2.3 Tapahtumat	32
6.2.4 Länsimäen toimijat ja alueen profiili	33
6.2.5 Hankkeen työntekijät	34
6.2.6 Hankkeen vaikutukset	35
6.3 Nuorten antama palaute	37
7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA YHTEENVETO	39
7.1 Kuinka hankkeessa onnistuttiin?	39
7.2 Kehittämisen kohteet	42
7.3 Ehdotukseni tulevaisuuteen	43
LÄHTEET	49
LIITTEET	53

1 JOHDANTO

Tein opinnäytetyöni Vantaan kaupungin nuorisopalveluille, Nuori – omaan elämänsä vaikuttaja – yhteisössä toimija -hankkeelle. Olen ollut Vantaan kaupungin nuorisopalveluilla töissä vuodesta 2012 asti ja viimeisin työsuhteeni sijoittui Länsimäkeen. Työsuhteen aikana tutustuin Nuori – omaan elämänsä vaikuttaja – yhteisössä toimija -hankkeeseen. Elokuussa 2014 minulle ehdotettiin, että tekisin opinnäytetyönäni hankkeen loppuarvioinnin. Kiinnostuin ajatuksesta, sillä olin kesän aikana ollut hankkeen toiminnoissa mukana. Tunsin aiheen mielekkääksi ja näin tässä myös mahdollisuuden oppia enemmän osallisuudesta ja monialaisesta yhteistyöstä.

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, mitä hanke sai aikaan Länsimäessä. Selvitys perehtyy siihen, miten yhteistyötahot ovat kokeneet hankkeen toiminnot, miten toiminnot tulisivat heidän mielestään jatkumaan, ja miten aikaansaatuja asioita voitaisiin entisestään kehittää, jotta lasten ja nuorten hyvinvointi ja osallisuus olisi alueella parempaa. Tutkimuskysymys oli, kuinka hanke on onnistunut ja miten se on vaikuttanut lapsiin, nuoriin, työntekijöihin ja muihin toimijoihin. Keskityin tutkimuksessani siihen, mitä mieltä yhteistyökumppanit ja asukkaat olivat näistä asioista. Kyseessä oli laadullinen tutkimus, joka on tehty väliarvioinnin, nuorten antamien palautteiden ja tekemäni loppuarvioinnin pohjalta verraten saatuja tuloksia hankkeen tavoitteisiin. Selvityksen lisäksi opinnäytetyöni tarkoituksena oli tuottaa tilaajalle kehittämisehdotuksia, kuinka loppuarvioinnissa nousseita asioita voidaan kehittää tulevaisuudessa.

Kaikkia hankkeita ja niiden tuloksia tulee raportoida rahoittajille. Hanke päättyy vuoden 2014 lopussa, joten työn raportointi on nyt ajankohtainen. Myös hanke-työntekijöitä itseään kiinnostaa oman työnsä tulokset ja vaikuttavuus. Kuitenkin esimerkiksi käytettävissä olevan ajan ja jäljellä olevan työmäärän vuoksi on fiksu ottaa ulkopuolinen tekijä tekemään osan raportoinnista. Resurssien lisäksi on myös hyvä, että hanketta ja sen sisällä tehtyjä asioita tarkastellaan ulkopuolisin silmin, jolloin voi syntyä uusia ideoita ja oivalluksia, joita hankkeen sisällä ei ole nähty tai huomattu.

2 TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Opinnäytetyöni tilaajana toimi Vantaan kaupungin nuorisopalveluiden Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja – yhteisössä toimija -hanke. Keskityin opinnäytetyössäni hankkeen Länsimäessä tekemään työhön. Kerron ensin Vantaan kaupungin nuorisopalveluista ja sitten Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja – yhteisössä toimija -hankkeesta. Tämän jälkeen kerron Länsimäestä, johon opinnäytetyöni aihe enemmän sijoittui.

2.1 Vantaan kaupungin nuorisopalvelut ja Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja – yhteisössä toimija -hanke

Vantaan kaupungin nuorisopalveluiden tehtävänä on parantaa vantaalaisten nuorten elinoloja ja luoda edellytyksiä kansalaistoiminnalle, mitä ovat esimerkiksi nuorten kasvun tukeminen, terveet elämäntavat ja hyvät käytöstavat. Nuorisopalvelut pyrkii kehittämään vantaalaista kasvu ympäristöä avoimeksi, laadukkaaksi ja turvalliseksi nuorisopoliittisin keinoin ja huolehtimaan, että nuorilla on monipuoliset palvelut sekä oppimis- ja harrastusmahdollisuudet. Tavoitteena on myös toimia ja kehittää toimintoja yhteistyössä nuorten, perheiden, järjestöjen ja koulujen kanssa sekä tukea nuorten kansalaistoimintaa kehittämällä uusia osallisuusmahdollisuuksia ja avustusmuotoja. (Vantaan kaupunki 2014a.)

Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja – yhteisössä toimija -hanke (jatkossa Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja -hanke) on Vantaan kaupungin nuorisopalveluiden projekti, jota rahoittaa Vantaan kaupungin lisäksi Uudenmaan ELY-keskus Manner-Suomen ESR-ohjelmasta. Hanke on jatkoa Lasten ja nuorten Vantaa -hankkeelle ja sitä tehdään kahdella eri tasolla; kaupunki- ja lähiötasolla. (Vantaan kaupunki 2014b.)

Kaupunkitasolla hankkeen tehtävänä on tukea kaupungin eri toimijoita Lasten ja nuorten Vantaa II -toimintaohjelman toteuttamisessa. Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi ohjelman syksyllä 2013. Ohjelma sisältää erilaisia osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia, ja siinä kuvataan toimenpiteet, joiden

avulla mahdollisuuksia lisätään vuosina 2013–2016. (Vantaan kaupunki 2013, 3.) Länsimäessä hankkeen tavoitteena on eri toimijoiden sekä 13–25-vuotiaiden nuorten kanssa lisätä ja kehittää alueen yhteisöllisyyttä sekä lasten ja nuorten vaikutusmahdollisuuksia, harrastus- ja vapaa-ajan toimintamahdollisuuksia sekä tiivistää ja kehittää alueellista yhteistyötä ja nuorten tukiverkostoa. Hanke on alkanut 15.2.2013 ja päättyy 31.12.2014 ja siinä työskentelee kaksi henkilöä. (Vantaan kaupunki, 2014b.) Hankkeen projektisuunnitelmasta selviää myös, että hankkeen toiminnallisia tavoitteita ovat erilaisten yksilön voimauttamisen mallien, Vantaalla rakennetun vertaisohjaajatoimintamallin sekä osallistavien ja omaehtoista toimintaa tukevien toimintamallien kehittäminen. Uudenlaisia alueellisen tuen muotoja pyritään kehittämään ja olemassa olevien palveluiden yhteistyötä tiivistämään. Lisäksi hanke pyrkii kehittämään toimintamalleja, joilla tuetaan nuorten osallistumista palvelujen arviointiin ja kehittämiseen. Laadullisten vaikutusten tavoitteena on, että kohderyhmän nuorten elämänhallinnan käytännöt kehittyvät ja monipuolistuvat, sekä alueellinen tuen verkosto vahvistuu. (Vantaan kaupunki 2012, 7–8.)

2.2 Vantaan Länsimäki alueena

Vantaalla on 61 kaupunginosaa, jotka on jaoteltu seitsemään suuralueeseen. Suuralueita ovat Myyrmäen, Kivistön, Aviapoliksen, Tikkurilan, Koivukylän, Korson ja Hakunilan suuralueet. (Vantaan kaupunki, 2014c.) Länsimäki kuuluu Hakunilan suuralueeseen ja sijaitsee Itä-Vantaalla. Länsimäki sijaitsee aivan Vantaan kaupungin rajalla kaakkoiskulmassa. Alue rajautuu pohjoisessa Porvoonväylään, koillisessa Kehä III-tiehen ja idässä Itäväylään. Läntisenä rajana on Rajakylän kaupunginosa. Länsimäessä suurin osa asutuksesta on kerrostaloissa. (Vantaan kaupunki 2014d.)

Länsimäessä asui vuoden 2010 alussa 5703 ihmistä. Asukasmäärä on toiseksi suurinta koko Hakunilan suuralueella. Joka neljäs asukas on vieraskielinen, ja vuonna 2008 työttömyysprosentti oli yksi koko Vantaan suurimmista. Länsimäen kokonaisväestöstä 21 % on 7–24-vuotiaita lapsia ja nuoria. Iältään 7–15-vuotiaita on 10 % ja 16–24-vuotiaita 11 %. (Vantaan kaupunki, 2014c.) Työllisyystilanne heijastuu mielestäni hyvinkin vahvasti alueella oleviin palveluihin.

Työpaikat Länsimäessä ovat vähentyneet. Vuonna 2005 työpaikkoja oli 600, mutta jo vuoteen 2008 mennessä työpaikat olivat vähentyneet alle 500 työpaikkaan. Työssäkäyvistä länsimäkeläisistä kaksi kolmasosaa käy töissä toisessa kunnassa. Alueen palveluita ja työpaikkoja ovat Länsimäen koulu, kirjasto, nuorisotila, päiväkodit, kirkko, sosiaali- ja terveysasema, sekä palvelutalo. Alueella on myös ruokakauppoja, ravintoloita, posti ja apteekki. (Vantaan kaupunki, 2014d.)

Sosiaalisilla mittareilla ja ihmisten mielikuvien mukaan Länsimäessä on paljon asukkaita, jotka ovat huono-osaisia ja joilla on sosiaalisia ongelmia. (Vantaan kaupunki, 2014e.) Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja -hanke päätti sijoittua Länsimäen alueelle, koska alueella oli tarve nuorten syrjäytymisen ehkäisylle ja tukiverkostojen kehittämiseksi. Länsimäen nuorilla syrjäytymisriski on kasvussa. Varhaisella iällä aloitettu päihteiden käyttö, luvattomien poissaolojen suuret määrät koulussa sekä harrastusmahdollisuuksien ja alueellisten tukipalvelujen puute ovat suurimpia syrjäytymisriskejä. Tästä syystä hanke koki, että tukipalveluiden tiivistämiselle oli selkeä tarve, jotta nuoria pystyttäisiin yhä varhaisemmassa vaiheessa tukemaan elämänhallintaan liittyvissä kysymyksissä. Länsimäen suuri maahanmuuttajaprosentti tuo myös alueelle tarpeen nuorten osallisuuden ja eri ryhmien välisen toiminnan edistämiseksi. Osa maahanmuuttajista ei koe aluetta omakseen tai ei ole juurtunut alueelle. Sosiaaliset ongelmat, kuten eristäytyminen, yhteisöllisyyden puute ja eri ryhmien väliset konfliktit ovat myös haasteita Länsimäessä. (Vantaan kaupunki 2013, 3.)

3 TIETOPERUSTA

Ennen kuin lähden tarkemmin erittelemään, mitä Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja -hanke on tehnyt ja miten toiminnot ovat onnistuneet, puran muutamia hankkeelle ja sen loppuarvioinnille oleellisia käsitteitä. Hankkeen toiminta Länsimäessä pyrki siihen, että lasten ja nuorten osallisuus- ja vaikutusmahdollisuudet ja sitä kautta heidän hyvinvointinsa paranisivat. Tätä tehtiin tiiviisti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, monialaisesti. Osallisuus ja monialainen yhteistyö ovat siis tämän opinnäytetyön pääkäsitteitä.

3.1 Osallisuus

Suomen perustuslaissa ja Suomen vahvistamassa YK:n lasten oikeuksien julistuksessa on määritelty lasten ja nuorten oikeutta osallistua. Perustuslain 6 §:ssä kerrotaan, että lapsien tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin ja heitä on kohdeltava tasa-arvoisina yksilöinä. Nuorisolaissa nuorten osallisuudessa todetaan, että nuorilla tulee olla mahdollisuus osallistua alueellista ja paikallista nuorisopolitiikkaa ja -työtä koskevien asioiden käsittelyyn. Nuoria koskevissa asioissa heitä on kuultava. (Nuorisolaki 8 §.) Laeissa ei kuitenkaan määritellä kovinkaan jäntevästi osallisuutta, tai osallistumisen asteen riittävyttä (Horelli, Haikkola & Sotkasiira 2007, 220).

Osallisuutta ei ole määritelty missään tarkasti, vaan käsitteenä siinä on paljon tulkinnanvaraa. Kiilakoski ja Gretscher (2012) määrittelevät osallisuuden vastuuna oman, toisten ja yhteisön toimintakyvystä, sekä vastuun kantamista ja saamista. Lisäksi osallisuus sitouttaa yksilöä yhteisten asioiden parantamiseen. Osallisuutta ei ole esimerkiksi se, ettei mielipiteitä oteta huomioon päätösten teossa. Pelkkä nuorten mukana olo ei auta, vaan vastuuta pitää myös jakaa ja heitä pitää kuunnella. Kuuntelun pitää myös viedä johonkin konkreettiseen. (Kiilakoski, & Gretscher 2012, 15–16.) Myös osallisuuden tunteen syntymisen kannalta on tärkeää, että siitä syntyy jotain konkreettista (Horelli, Haikkola & Sotkasiira 2007, 222). Osallisuus on mahdollisuus muuttaa yhteisöä, johon kuuluu. Lisäksi osallisuuteen liittyy myös oikeus arvokkuuteen ja omaan identiteettiin osana yhteisöä. (Kiilakoski & Gretscher 2012, 15–16.)

Määritelmä vastaa omia ajatuksiani osallisuudesta. Osallisuudesta puhuttaessa on tärkeää muistaa, että ei riitä, että lapsia ja nuoria kuullaan, vaan heidän mielipiteensä ja ajatuksensa myös otetaan huomioon päätöksiä tehdessä. Samalla lasten ja nuorten tulee kuitenkin myös itse haluta vaikuttaa asioihin ja ymmärrystä, että muutoksia ei synny vain mielipiteitä kertomalla, vaan myös perustelemalla ja aktiivisella eteenpäin viemisellä. Ryynänen ja Salovaara (2002, 8) toteavat, että osallisuus voi olla myös läsnäoloa, tilaisuuksiin osallistumista ja tiedon vastaanottamista. Aktiiviseen osallistumiseen, päätöksentekoon tai kannanottoon ei aina ole halua. Tämä näkyy mielestäni myös nuorissa, monet ha-

luavat tulla paikalle, mutta eivät välttämättä halua sen kummemmin ottaa asioihin kantaa. Tällöin mielestäni puhutaan myös hiljaisesta hyväksymisestä, jos asioista tiedetään eikä niihin oteta kantaa puolesta tai vastaan.

Osallisuutta voidaan toteuttaa eri tasoilla ja eri osa-alueilla. Osallisuutta voidaan toteuttaa esimerkiksi perheissä, koulussa, päiväkodeissa ja nuorisotilalla. Osallisuutta tehdään lähiö- ja kaupunkitasolla, aivan kuten Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja -hankkeessakin. Demokratiaoppitunti-kirjassa listattiin monia asioita osallisuuden eri muodoista, mutta tärkeimpänä kohtana näin jaottelun sosiaaliin suhteisiin vaikuttamisena ja poliittisiin suhteisiin vaikuttamisena. Sosiaaliin suhteisiin vaikuttaminen on yleisesti ottaen linkitetty syrjäytymisen ehkäisyyn ja mahdollisuuteen yhteiskuntaan takaisin pääsyyn erityisesti putoamisvaarassa oleville lapsille ja nuorille. (Kiilakoski & Gretscher 2012, 16–17.) Syrjäytyminen tarkoittaa, että nuori alkaa etääntymään yhteiskunnan normitoiminoista. Näitä ovat esimerkiksi koulu, hyvinvointipalvelut, työelämä, demokraattinen päätöksenteko tai sosiaaliset suhteet. Syrjäytynyt nuori ei ole siis osallinen yhteiskuntaan. (Kiilakoski 2007, 12.) Myös yhteisöllisyydestä ja ryhmäilmiöitä huomioivista työotteista puhuttaessa osallisuus linkittyy sosiaaliin suhteisiin vaikuttamisena.

Sosiaaliin suhteisiin vaikuttamisessa korostuu nimenomaan erityistarpeissa olevat lapset ja nuoret ja heihin kohdistuvat toimet. Yhtä tärkeää on kuitenkin huomioida, että osallisuuden sosiaaliset puolet koskevat kaikkia lapsia ja nuoria. (Kiilakoski & Gretscher 2012, 16–17.) Lapsista ja nuorista puhuttaessa heidät nähdään usein potentiaalisina syrjäytyjinä, sen sijaan, että heidät nähtäisiin aktiivisina toimijoina. Näkemykseni on, että näin heidät työnnetään putoamisvaaraan.

Yksi erityisryhmä, joka tarvitsee osallisuutta pohtiessa erityistä huomiota, on monikulttuuriset nuoret. Paikallisissa yhteisöissä monikulttuuristen nuorten osallisuus on monenlaisten ulossulkemisten vuoksi rajattua. Osallisuus vaatii aina-kin jonkinlaista sulautumista enemmistöön. Monikulttuuristen nuorten osallisuus ei synny itsestään yhteiskunnan kentillä. Kantaväestön nuorilla on usein paikallista tietoa enemmän ja näin yhteisiin keskusteluihin ja päätöksentekoon osallistuminen on helpompaa. Monikulttuuristen nuorten osallistumisen mahdollista-

miseksi keskeistä on tehdä aktiivisesti tilaa moniäänisyyttä edellyttävälle osallisuudelle. (Kivijärvi & Herranen 2010, 61–62.) Länsimäessä joka neljäs asukas on vieraskielinen, eli monikulttuurisuutta on paljon. Tästä syystä monikulttuuristen nuorten osallisuutta on hyvä pohtia myös Länsimäessä.

Poliittisiin suhteisiin vaikuttamisella korostetaan vallan jakamista, päätöksentekoon vaikuttamista ja osallistumista. Lasten ja nuorten osallisuus kunnan päätöksenteossa on tärkeää. (Kiilakoski ym. 2012, 17.) Nuorisovaltuustot ja muut erilaiset lasten ja nuorten vaikuttajaryhmät ovat yksi keino saada lasten ja nuorten ääni kuuluville päätöksenteossa. Kaikissa kunnissa ei ole kuitenkaan vakiintuneita käytäntöjä siitä, miten nuoret voisivat osallistua epämuodollisesti ja vaikuttaa nuorisovaltuuston ulkopuolella kunnalliseen päätöksentekoon. Epämuodollisella vaikuttamisella tarkoitetaan ad hoc -kansalaisaktiivisuutta: Aktivoidutaan ja toimitaan jonkin itselle tärkeän asian puolesta ja sen jälkeen toiminta lakkaa olemasta. Näitä asioita voivat olla esimerkiksi nuorten itse tuottamat projektit, kampanjat tai elämykset. Ratkaisevaa on, ketkä otetaan huomioon hallinnossa mahdollisina keskustelu- ja neuvottelukumppaneina. Jos uusia vaikuttamisen ja osallisuuden muotoja ei tunnisteta, on vaarana, että samalla vahvistetaan nuorten kokemusta siitä, että heitä ei halutakaan kuunnella ympäröivässä yhteiskunnassa. (Turkia 2010, 52.)

Mielestäni jaottelu sosiaalisiin ja poliittisiin suhteisiin vaikuttamiseen erottaa todella vahvasti yhteiskunnassa mukana olevat ja siitä putoamisvaarassa olevat lapset ja nuoret toisistaan. Itse haluaisin nähdä osallisuudesta puhuttaessa, että ei olisi jaottelua sosiaalisiin ja poliittisiin suhteisiin vaikuttamisena, vaan nämä nivoutuisivat yhteen. Osallisuudessa on monia eri vaikuttamisen tasoja, mutta niissä tasoissa ei tarvitse mielestäni korostua lapsen tai nuoren oma asema yhteiskunnassa. Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja -hankkeessa on mielestäni onnistuttu välttämään tämä sudenkuoppa. Nuorista ja heidän osallisuudesta ja vaikuttamismahdollisuuksista ollaan oltu hankkeessa yleisesti huolissaan, eikä lapsia ja nuoria ole määritetty sen tarkemmin tarvitsevatko he syrjäytymisen ehkäisyä vai ei.

Maija Koivun mukaan hyvän osallisuuden elementtejä ovat turvallisuus, kaikille kuuluvuus, kohderyhmän näköisyys ja kokoisuus, tasa-arvoisuus, demokraatti-

suus, dialogisuus ja oikea-aikaisuus. (Koivu 2010, 10.) Osallisuudessa on tärkeää ehkäistä syrjäytymistä ja sitä kautta edistää hyvinvointia. Nuorista kasvaa osallisuuden myötä aktiivisia kansalaisia ja heidän uskonsa demokratiaan vahvistuu. Lisäksi osallisuus kehittää yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutuksellisuutta. (Koivu 2010, 9.)

Dialogisuus, eli vuorovaikutus, on mielestäni osallisuudessa erittäin tärkeää, jotta sitä voidaan toteuttaa. Hyvään osallisuuteen päästään kyselemällä, kuuntelemalla ja keskustelemalla. Tämän tulee tapahtua yhteistyössä lasten, nuorten ja aikuisten kanssa, sillä heidän välinen aito dialogisuus on aina tärkeää. Aito dialogi tarkoittaa vuoropuhelua, jossa kuunnellaan, kunnioitetaan ja arvostetaan toisia osapuolia varauksetta. Avoimuus, toisen puoleen kääntyminen ja uusien asioiden oppiminen kuuluvat aitoon dialogiin. Se kannustaa ja kasvattaa osallistumaan, tekemään ja kokemaan. (Koivu 2010, 11.) Dialogisuus tarkoittaa mielestäni myös tiedottamista ja tiedon jakamista. Jos lapsella ja nuorella ei ole tietoa, eivät he voi silloin kunnolla vaikuttaakaan asioihin. Tietous siitä, missä verkostoissa päätökset tehdään ja miten asiat on ennen tehty, ovat nuorille merkityksellisiä (Kivijärvi & Herranen 2010, 61–62). Aikuisilla on silloin mielestäni vastuu tiedon jakamisesta. Toisaalta taas, jos lapsi tai nuori ei halua käydä dialogia aikuisen kanssa, on hänen vaikeampaa olla mukana osallisena asioihin.

Kun lapset ja nuoret saavat osallistua ja he kokevat, että heitä kuullaan, syntyy osallisuuden kokemus. Lapset ja nuoret kokevat näin itsensä tärkeiksi ja he voimaantuvat. Osallisuus ja vaikuttaminen pitäisi olla jokaisen lapsen ja nuoren elämässä, eivätkä ne saisi olla pelkästään voimauttamisen työkaluja. Tämä edistäisi lasten ja nuorten yleistä hyvinvointia. Kun lapset ja nuoret kokevat itsensä hyvinvoiviksi, tärkeiksi ja osallisiksi yhteiskuntaan, jatkuu aktiivisuus varmasti myös myöhemmin heidän aikuistuttuaan. Nuoret haluavat olla enemmän osallisina ja heidän valmiudet työelämässä ja demokratiassa ovat paremmat nuorena koettujen osallisuuden tunteiden myötä.

Osallisuuden ja hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että osallisuuden tukemiseen on rakenteita (Kiilakoski, Gretscher & Nivala 2012, 9.) Tämä kuvastaa mielestä-

ni hyvin myös Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja -hankkeen tarpeellisuutta ja sitä, mihin asioihin hanke on tekemässä muutoksia.

3.2 Monialainen yhteistyö

Michael Argyleen (1991) mielestä yhteistyössä on tärkeää sosiaaliset suhteet, toimimisen ilo, koordinoitu toiminta ja yhteiset tavoitteet. Yhteistyötä tapahtuu sekä työssä että vapaa-aikana. (Isoherranen 2007, 26.) Monialainen yhteistyö on moniammatillista ja sektoreita ylittävää yhteistyötä. Yhteistyössä on siis viranomaisten lisäksi myös muut toimijat mukana. Käsitteellä yritetään kuvata nimenomaan viranhaltijoiden ja toimialan ammattilaisten osaamista. (Kuure & Lidman 2014, 26.)

Monialainen yhteistyö on paikallistasolla toteutettavaa ja siitä on myös säädetty laissa. Nuorisolain 7a §:ssä todetaan, että paikallisten viranomaisten monialaisen yhteistyön toimeenpanon ja suunnittelun kehittämiseksi kunnassa on oltava nuorten ohjaus- ja palveluverkosto. Verkostoon kuuluvat opetus-, sosiaali-, terveys- ja nuorisotoimen edustajat sekä työ- ja poliisihallinnon edustajat. Puolustushallinnon ja muiden viranomaisten edustajia voi myös olla mukana verkostossa. Verkosto ei käsittele yksittäistä nuorta koskevia asioita, vaan se toimii vuorovaikutuksessa nuorten palveluja tuottavien yhteisöjen kanssa. Ohjaus- ja palveluverkoston tehtävänä on kerätä tietoa nuorten kasvu- ja elinoloista sekä arvioida tiedon pohjalta nuorten tilannetta alueella tapahtuvan päätöksenteon ja suunnitelmien tueksi. Lisäksi verkoston tehtävänä on edistää nuorille suunnattujen palvelujen vaikuttavuutta ja yhteensovittamista, jotta palvelut ovat riittäviä, laadukkaita ja saavutettavissa. Verkoston tehtävänä on myös tehostaa ja suunnitella yhteisiä menettelytapoja nuorten palveluihin ohjautumiseksi ja palvelusta toiseen siirtymiseksi sekä edistää tiedonvaihdon sujuvuutta, jotta palveluiden järjestäminen olisi sujuvampaa.

Laki kuitenkin velvoittaa vain viranomaisia. Yksityistä sektoria ei velvoiteta osallistumaan monialaiseen yhteistyöhön, sillä heille ei ole julkisen palvelujen tarjoamisesta vastaavaa lakiin perustuvaa toimintavelvoitetta. Kuitenkin yhteistyön

toteuttamisessa on tärkeää, että vuorovaikutusta on myös yksityisten palvelun tuottajien kanssa. (Lybeck & Walldén 2011, 26.)

Monialainen yhteistyö on käsitteenä suhteellisen tuore. Usein se sekoitetaan moniammatilliseen työhön. Lybeckin ja Walldénin mukaan kyseessä onkin sama asia, mutta monialainen yhteistyö -käsitteellä toimintaa kuvataan selkeämmin ja laajemmin. Käsitteellä tuodaan esiin eri sektoreiden ja toimialojen yhteistyötä. Moniammatillisuus taas kuvaa enemmän ammattiryhmien välistä yhteistyötä saman sektorin sisällä. (Lybeck & Walldén 2011, 27.) Monialaisesta työstä siis voidaan puhua esimerkiksi hankkeessa nuorisopalveluiden, liikuntapalveluiden, koulun, kirjaston, poliisin, seurakunnan ja järjestöjen välisestä yhteistyöstä. Moniammatillinen työ taas on kyseessä, jos esimerkiksi työtä tehdään pelkästään yhden organisaation sisällä ja työtiimiin kuuluu vaikkapa nuoriso-ohjaaja, liikunnanohjaaja, terveydenhoitaja ja terapeutti. Osallisuudessa ja Nuori – omaan elämänsä vaikuttaja -hankkeessa on erittäin tärkeää yhteistyö, jota tehdään yli koulutus- ja organisaatorajojen.

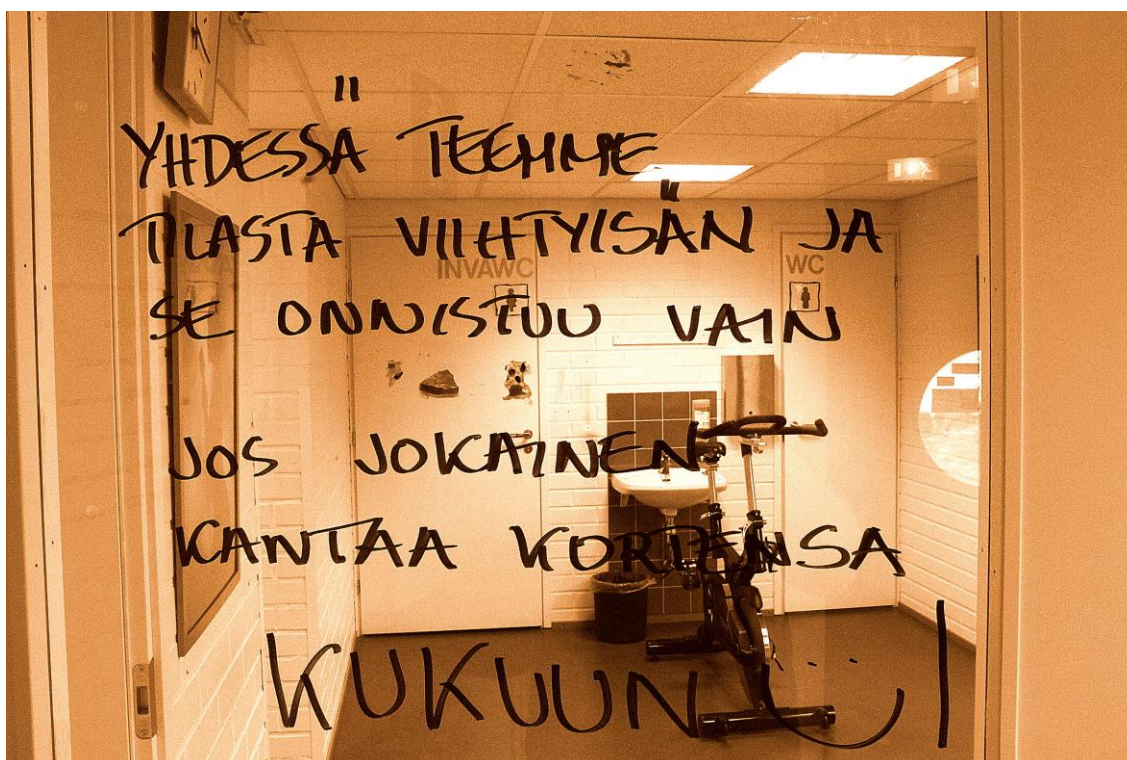
4 NUORI – OMAAN ELÄMÄÄNSÄ VAIKUTTAJA -HANKKEEN TOIMINTOJEN KUVAUS

Länsimäessä hankkeen tavoitteena on eri toimijoiden sekä 13–25-vuotiaiden nuorten kanssa lisätä ja kehittää alueen yhteisöllisyyttä sekä lasten ja nuorten vaikutusmahdollisuuksia, harrastus- ja vapaa-ajan toimintamahdollisuuksia sekä tiivistää ja kehittää alueellista yhteistyötä ja nuorten tukiverkostoa. (Vantaan kaupunki, 2014b.) Näihin tavoitteisiin on pyritty pääsemään erilaisten toimintojen ja tapahtumien avulla, joista kerron seuraavissa alaluvuissa. Toimintoihin voi myös tutustua hankkeen internet-sivuilta.

Harrastus- ja vapaa-ajan mahdollisuuksia on kehitetty kulttuurikuntola KUKUn perustamisella ja nuorisotilan, kirjaston ja niiden lähiympäristön uudistamisella. Nuoria on tuettu Mun elämä -kursseilla, tuomalla erityisnuorisotyöntekijää tutummaksi ja perustamalla nuorisotilalle infopiste. Lapset ja nuoret ovat päässeet vaikuttamaan kaikessa toiminnassa, toisissa enemmän, toisissa vähemmän. Alueella tapahtuvaa yhteistyötä on lisätty yhteistyöryhmän kautta.

4.1 Kulttuurikuntola KUKU

Nuorisopalvelut, liikunta- ja tilapalvelut sekä Länsimäen koulu perustivat kulttuurikuntola KUKUn POP-UP -periaatteella vuoden 2014 alussa. KUKU sijoitettiin Pallaksen koulun vieressä sijaitsevaan vanhaan hammashoitolaan, joka on Länsimäen koulun ja nuorisotilan välissä. Tarve KUKUlle tuli Länsimäen alueen vähäisten kuntoilu-, ja kulttuuritoimintamahdollisuuksien puutteesta, mikä koski kaikenikäisiä asukkaita. Asukkaat olivat jo pitkään toivoneet KUKUn kaltaista tilaa. (Salmela & Tasanko 2014, 36–39.)

Kuva1: KUKUn lasioven teksti: Yhdessä teemme tilasta viihtyisän ja se onnistuu vain jos jokainen kantaa kortensa KUKUUN ☺ !

Kulttuurikuntola KUKU on tila, joka mahdollistaa monipuolisen pienryhmätoiminnan. KUKUssa voi harrastaa liikuntaa, kuten tanssia, lihaskuntaa ja jumpaa. Länsimäen alueella ei ole kuntosalimahdollisuuksia, joten KUKUssa on myös kuntoilulaitteet, jotka on saatu liikuntapalveluilta. Nimensä mukaisesti KUKU soveltuu myös kulttuuripainotteiseen toimintaan, esimerkiksi käsityökerhoon ja draamaharjoituksiin. Yhteisöllisyys, yhdessä tekeminen ja toimiminen ovat KUKUssa tärkeitä. Arvoja toiminnassa ovat suvaitsevaisuus, auttavaisuus

ja toisten huomioon ottaminen. Toiminta vastaa moniin alueen asukkaiden ja toimijoiden tarpeisiin ja sitä kautta KUKU edistää myös hyvinvointia ja osallisuutta. Maksuttomien toimintojen avulla tuetaan kaikkien osallistuvien terveitä elintapoja ja vuorovaikutusta sekä lisätään vapaa-ajan mahdollisuuksia. (Salmela & Tasanko 2014, 36–39.)

4.2 Nuorisotilan sisustus ja palvelumuotoilu

Hanke toteutti Länsimäen nuorisotilalla sisustusprojektin vuoden 2013 lopussa. Tila on toiminut samassa paikassa vuodesta 1978 lähtien ja vaikka sitä oli uudistettu vuosien varrella, oli se edelleen nuhjuisen oloinen. Työntekijät, lapset ja nuoret halusivat muutosta, ja projekti sai näin alkunsa. Nuorilla oli projektissa tärkeä rooli. Heiltä kyseltiin toiveita uutta sisustusta miettiessä ja nuoret olivat mukana toteuttamassa ideoita. Nuorista koostettiin erilaisia ryhmiä: sisustus-, maalaus-, graffiti- ja tuunausryhmät. Sisustusprojekti onnistui hyvin, ja nuorisotilasta tuli lasten ja nuorten itsensä näköinen. Projekti antoi lapsille ja nuorille positiivisen vaikuttamisen kokemuksen, innosti osallistumaan, ja projektin kautta lapset ja nuoret pääsivät myös oppimaan uusia asioita sekä käyttämään jo olemassa olevia taitojaan. Sisustusprojektin myötä nuorisotilalla alettiin muotoilemaan myös palveluja uudestaan. (Salmela & Tasanko 2014, 27–30.)

Palvelumuotoilu on palvelujen kehittämistä yhdessä käyttäjien ja muiden sidosryhmien kanssa. Palvelumuotoilussa on keskeisintä luova ajattelu ja luovien menetelmien käyttäminen. Tavoitteena on parantaa palvelun laatua. (Espoon kaupunki, 2014.) Länsimäessä palvelumuotoilun tavoitteina oli kehittää yhteistyössä käyttäjien kanssa nuorisotilan ja kirjaston nuorten palveluja. Muotoiltavana toimintana olivat avoin tilatoiminta, pienryhmätoiminta, ZOOM-tila kirjastossa ja loma-ajan toiminta. Palvelumuotoiluhankkeessa olivat mukana nuorisotilan ja kirjaston työntekijät, lapset ja nuoret, muut käyttäjät ja yhteistyökumppanit. (Salmela & Tasanko 2014, 31.)

Länsimäessä palvelumuotoilu eteni tutkimisen, ideoinnin, testaamisen, arvioinnin ja kehittämisen kautta. Nuorisotilan ja kirjaston käyttäjiltä kysyttiin, mitä mieltä he olivat palveluista. Kyselyitä tehtiin myös palveluiden ulkopuolella oleville

nuorille. Kun kokemuksia oli tutkittu, ideoitiin yhdessä mitä konkreettista voitaisiin tehdä, jotta palvelut kehittyisivät. Ideoista äänestettiin ja niitä testattiin. Tällöin nuorisotilalla järjestettiin muun muassa toimintaperjantai, jossa leivottiin, rakennettiin aistitila ja maalattiin seinämaalaus. Lisäksi järjestettiin tyttöjen ilta, vappurieha ja hiljainen iltapäivä ZOOM-tilassa. ZOOM on nuorisotilan ja kirjaston yhteinen tila lapsille ja nuorille. Toiminnassa oli mukana myös Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijoita, jotka toteuttivat tapahtumia osana omaa kehittämistyötään. Testausten jälkeen lapsilta ja nuorilta kerättiin palautetta ja keskusteltiin siitä, mitä toimintoja tai ideoita halutaan jatkossa toteuttaa. Ideoista jotkut jäivät elämään ja joitain vielä työstetään. Tyttöjen toiminta on esimerkiksi jatkunut palvelumuotoiluprosessin jälkeen. Syksyllä 2014 nuorisotilalla jatkettiin väline- ja toimintatoiveiden käsittelyä osallistavan budjetoinnin avulla. (Salmela & Tasanko 2014, 31–35.)

4.3 Nuorten tukeminen ja informointi: Info-Pena ja Mun elämä -kurssit

Nuorisotyöntekijöiden huoli Länsimäen nuorista aikuisista sai aikaan kokeilun alueellisesta nuorten infopisteestä. Infopisteen avulla halutaan tarjota nuorille oikeaa ja ajankohtaista tietoa, esimerkiksi omien elämänvalintojen tekemiseen. Pisteelle oli selkeä tarve niin nuorten kuin alueen toimijoidenkin mielestä. Vantaalla on jo olemassa nuorten tieto- ja neuvontapalvelu Jeesi, sekä ohjaus- ja tukikeskus Kipinä. Näiden palvelujen tueksi länsimäkeläisille 13–25-vuotiaille haluttiin kuitenkin oma matalan kynnyksen paikka, jonne voisi tulla juttelemaan ilman sen suurempaa ongelmaa. Infopisteen yksi tarkoitus on siis toimia ”välimallin palveluna”, minne nuori voi tulla ennen kuin tuen tarve on vahvempaa tai säännöllisempää. Infopisteen nimestä järjestettiin nimikilpailu, jonka seurauksena syksyllä 2014 nuorisotilalla alkanut palvelu sai nimekseen Info-Pena. (Salmela & Tasanko 2014, 11–12.)

Kuva2: Infopisteen nimiäänestyksen tulokset.

Info-Penan lisäksi hanke aloitti Länsimäessä Mun elämä -kurssit, jotka ovat voimauttavaa pienryhmätoimintaa. Yksi kurssi kesti kahdeksan kertaa ja sitä järjestettiin yhdeksäsluokkalaisille tytöille ja pojille sekä Tonttulan nuorisotilan nuorille aikuisille. Kurssille osallistuvat saivat itse vaikuttaa kurssin sisältöön, ja kurssia toteutettiin yhdessä koulun ja nuorisotyöntekijöiden kanssa. Kurssi sisälsi niin sanottuja faktakertoja, joissa nuoret saivat tietoa heitä kiinnostavista asioista, sekä mukavia yhdessä tekemisen kertoja. Mun elämä -kurssilla vertaisuuden ja ryhmässä vaikuttamisen lisäksi on tärkeää, että nuori huomaa, että voi itse vaikuttaa elämäänsä ja tulevaisuuteensa. (Salmela & Tasanko 2014, 13–20.)

4.4 Jatkari-toiminta

Vantaalla on kehitetty vertaisohjaaja-toimintamalli. Länsimäessä lähdettiin syksyllä 2011 rakentamaan vertaisohjaaja-toimintamallin pohjalta omaa alueellista mallia yhdessä koulun, nuorisotilan, seurakunnan ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton Uudenmaan piirin kanssa. Malli nimettiin Jatkari-toiminnaksi. Jatkari-toiminnassa ysiluokkalaisia koulutettiin toimimaan eri vapaaehtoistehtävissä

alueen toiminnoissa, esimerkiksi kerhoissa ja tapahtumissa. Myös nuorisotilalla he toimivat erilaisissa pienissä aputehtävissä. Tätä toimintaa oli tarkoitus parantaa Nuori – omaan elämänsä vaikuttaja -hankkeen aikana. (Tasanko 2014a.)

Vuoden 2013 aikana alueen työntekijät vaihtuivat monessa eri organisaatiossa, jolloin alkuperäisestä Jatkari-toiminnan järjestämisporukasta oli jäljellä enää muutama henkilö. Todettiin, että toiminta kaipaava uutta potkua. Nuorilta tuli viestiä, että toiminta on hyödyllistä ja sitä tulisi jatkaa. Henkilövaihdosten jatkuessa esimerkiksi nuorisotilalla perustoiminnan käynnistämiseen ja edistämiseen meni paljon aikaa ja energiaa, minkä vuoksi Jatkari-toiminta jäi tauolle. Toiminnasta on kuitenkin olemassa valmis malli, jonka voi ottaa käyttöön sitten, kun sille löytyy toimijoilta aikaa ja resursseja. (Tasanko 2014a.)

4.5 Tapahtumat

Nuori – omaan elämänsä vaikuttaja -hanke järjesti hankeaikanaan monien toimintojen lisäksi myös tapahtumia Länsimäessä. Vuonna 2013 järjestettiin kirpputoreja ja koko hankkeen ajan järjestettiin myös vihertalkoita ja asukasilloja. Kesän avajaispamauksia järjestettiin skeittiparkilla vuosina 2013 ja 2014. Elokuussa 2014 järjestettiin Nuori@Vantaa-tapahtuma, johon Nuori – omaan elämänsä vaikuttaja -hanke osallistui järjestämällä Kaupunkiseikkailun.

Kirpputoreja järjestettiin heinäkuussa 2013 Länsimäen nuorisotilalla. Samalla lapsilla oli mahdollisuus pelailla ja olla tietokoneella. Kirppisten tarkoituksena oli lisätä alueen yhteisöllisyyttä ja tarjota mahdollisuus eri-ikäisten kohtaamiseen ja kanssakäymiseen. Kirpputoreja järjestettiin yhteensä kahdeksan kertaa ja kävijöitä oli yhteensä noin 600. Viimeinen kirpputori järjestettiin 15.12.2013 ja tarkoituksena oli jatkaa seuraavana vuonna toimintaa. Innostus oli kuitenkin tauon jälkeen lopahtanut, joten niitä ei enää järjestetty seuraavana vuotena. (Salmela & Tasanko 2014, 41–43.)

Nuorisotilan ja kirjaston edusta, nimeltään Tarinatori, sekä Hakunilan kansainvälisen yhdistyksen tilan edusta kaipasivat kunnostusta ja tästä lähti ajatus vihertalkoista. Kesäkuussa 2014 järjestettiin kaksi talkoopäivää, jolloin nämä alu-

eet kunnostettiin. Vihertalkoisiin osallistui nuorisotilan, kirjaston ja Hakunilan kansainvälisen yhdistyksen lisäksi myös alueen asukkaita ja nuoria. Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja -hanke vastasi mainonnasta ja tarjoiluista ja Länsimäen kiinteistöhuolto tarjosi välineet talkoisiin. Viheralueyksikkö oli myös mukana raivaamalla puita ja tuomalla kesäistutukset. (Salmela & Tasanko 2014, 49–50.)

Kuva3: Nuorisotilan ja kirjaston edusta ennen vihertalkoita ja sen jälkeen.

Asukasiltoja järjestettiin hankkeen aikana kaksi kertaa. Iltojen tarkoituksena oli informoida asukkaita meneillään olevasta kehittämistyöstä ja kuulla ideoita ja kommentteja asukailta. Mukana oli myös kaupungin virkamiesten edustusta. Asukasillat olivat tärkeitä, sillä vapaamuotoinen kohtaaminen edesauttoi lähidemokratian kasvua, loi yhteisöllisyyttä ja kasvatti asukkaiden hyvinvointia. (Salmela & Tasanko 2014, 51–53.)

Skeittiparkissa järjestettiin vuosina 2013 ja 2014 nuorille kesän avajaispamaus. Ensimmäisenä vuotena tapahtumaa oli järjestämässä Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja -hanke lisäksi Länsimäen kehittämisryhmä ja nuorisotilan työntekijät. Tällöin tapahtuman tarkoituksena oli esitellä nuorille, millaisiin toimintoihin olisi kesällä mahdollista osallistua. Skeittiparkkiin toivottiin uusia välineitä ja niihin toiveisiin lähdettiin etsimään ratkaisuja syksyllä 2013. Nykyisen muotonsa skeittiparkki sai huhtikuussa 2014. Toukokuussa 2014 järjestetyssä kesän avajaispamauksessa juhlistettiin uudistunutta skeittiparkkia. (Salmela & Tasanko 2014, 44–46.)

Kuva4: Skeittipuisto

Elokuussa 2014 Länsimäessä järjestettiin Nuori@Vantaa-tapahtuma, jossa Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja -hanke oli mukana. Hanke järjesti tapahtumassa "Länsimäen Salaisuus" -kaupunkiseikkailun, joka on yhdistelmä aarteen etsinnästä, "geokätköilystä" ja Amazing Race- tyyppisestä kaupunkitilassa kilpailemisesta. Kaupunkiseikkailun tarkoituksena oli jännittää, naurattaa, hengästyttää ja haastaa osallistujia katsomaan kaupunkia ja omaa asuinalueitaan eri tavalla. Seikkailu koostui seitsemästä rastista, jonne reitti selvisi vihjeiden

kautta. Rasteilla pohdittiin Länsimäkeä alueena ja tehtiin erilaisia tehtäviä, kuten katuliitupiirroksia, nauhoitettiin Länsimäki-tarina ja rakennettiin valotaideteos Länsimäen koulun kentän reunalle. (Salmela & Tasanko 2014, 47–48.)

4.6 Yhteistyö

Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja -hankkeen yksi päätavoite oli alueellisen yhteistyön lisääminen ja tiivistäminen. Hanke toimi koko ajan yhteistyössä eri tahojen kanssa, joita olivat nuorisotila, erityisnuorisotyöntekijä, Länsimäen koulu, kirjasto, evankelisluterilainen seurakunta, poliisi, Itä-Vantaan Urheilijat, Hakunilan kansainvälinen yhdistys, Länsimäen ja Rajakylän eläkkeensaajat, Länsimäen koulun vanhempainyhdistys, Sporttia kaikille -hanke, Laurea-ammattikorkeakoulu ja Länsimäen kehittämisryhmä.

Hankkeen alkaessa helmikuussa 2013 yhteistyötä lähdettiin rakentamaan tutustumalla paikallisiin tahoihin. Ensimmäisenä hanke kutsuttiin Länsimäen yhteistyöryhmän palaveriin, johon kuului nuorisopalvelujen, koulun, poliisin ja seurakunnan työntekijöitä. Palaverissa keskusteltiin ilmiöistä ja huolenaiheista, joita alueen lapsiin ja nuoriin liittyi. Seuraavassa tapaamisessa puhuttiin alueen 13–25-vuotiaiden nuorten tarpeista, ja kuinka hanke voisi kehittää ja tiivistää nuorten tukiverkostoa. (Salmela & Tasanko 2014, 21–24.)

Kevään tapaamisissa ryhmän jäsenet toivat esille tarpeen selkiyttää ryhmän tehtävää ja sopia säännöllisistä kokouksista. Näiden lisäksi ryhmälle kaivattiin selkeää koollekutsujaa. Ryhmän tavoitteita, tehtävää ja kokoonpanoa lähdettiinkin yhdessä jäntevöittämään pikkuhiljaa. Yhteistyöverkoston tiivistämiseksi hanke ja yhteistyöryhmä järjestivät yhteistyöpäivän nuorisotilalla 5.11.2013, johon osallistuivat yhteistyöryhmän (lyhennettynä YT-ryhmän) lisäksi ohjaus- ja tukikeskus Kipinä, sosiaalityöntekijä ja SPR Nuorten turvatalo Rekola. Päivä toteutettiin case-työskentelyä hyödyntäen ja se onnistui hyvin. Yhteistyö oli antoisaa, ja YT-ryhmän jatkoon saatiin ajatuksia. Toinen yhteistyöpäivä järjestettiin toukuussa 2014. (Salmela & Tasanko 2014, 21–24.)

Vuonna 2014 Länsimäessä tapahtui paljon henkilöstömuutoksia, mikä vaikutti myös YT-ryhmään. Vuoden aikana ryhmässä kokeiltiin eri kokoonpanoja, mutta loppujen lopuksi päädyttiin siihen, että ryhmässä on tärkeää olla mahdollisimman laajasti alueen lasten ja nuorten kanssa toimivia tahoja. Mukaan haluttiin myös tiiviisti esimerkiksi kirjasto, ja alueen järjestötoimijoita. Ryhmä sopi, että he kokoontuisivat kerran kuukaudessa. Länsimäen koulu otti vastuun puheenjohtajuudesta ja nuorisotila sihteeriydestä. YT-ryhmässä pääpaino on tiedon vaihdossa ja alueellisiin ilmiöihin puuttumisessa. Syksyn 2014 aikana ryhmä on muun muassa tehnyt yhteisen ohjeen alueella tapahtuvista konflikti-tilanteista, tiedottamisesta sekä niihin puuttumisesta. Ryhmä myös valmisti aiemmin mainittuja yhteistyöpäiviä. (Salmela & Tasanko 2014, 21–24.)

5 HANKKEEN LOPPUARVIOINNIN TOTEUTUS

Hankkeen loppuarviointia varten minulla on ollut käytettävissä hankkeen aikana kerättyä aineistoa, kuten väliarviointi sekä lasten ja nuorten palautteet. Aineistoa on kerätty haastatteluilla ja kyselyillä. Lähdin täydentämään olemassa olevaa aineistoa tekemällä kyselyt ja haastattelut uudestaan, lisäten haastattelu- ja kyselyrunkoihin muutamia lisäkysymyksiä. Toteutin haastattelut ja Webropol-kyselyt lokakuun kahden ensimmäisen täyden viikon aikana, viikoilla 41 ja 42. Haastattelin yhteensä 11:tä lähintä yhteistyökumppania kuudesta eri organisaatiosta. Webropol-kyselyn lähetin 17 yhteistyökumppanille ja 50 asukkaalle.

5.1 Tutkimuskysymykset

Hanke toteutti väliarviointin kysymällä onnistumisista ja haasteista sekä siitä, kuinka tulevaisuudessa onnistumisia voitaisiin jatkaa ja ongelmia voitaisiin välttää. Väliarvioinnissa kysymykset oli jaoteltu kolmeen eri osioon: harrastus- ja vapaa-ajan toimintoihin, alueellisen yhteistyöhön ja nuorten tukiverkoston sekä niiden vaikutusten arviointiin. Väliarviointiin osallistuivat yhteistyökumppanit ja asukkaat, joiden kanssa hanke oli ollut tekemisissä. Tarkempi kysymysrunko väliarvioinnista löytyy liitteenä.

Opinnäytetyöni tutkimuskysymys oli, kuinka Nuori omaan elämäänsä vaikuttaja -hanke on onnistunut ja miten se on vaikuttanut lapsiin, nuoriin, työntekijöihin ja muihin toimijoihin. Keskityin tutkimuksessani siihen, mitä mieltä yhteistyökumppanit ja asukkaat olivat näistä asioista. Käytin väliarvioinnin rakennetta tutkimuksessani paljon hyödykseni. Tiivistin kuitenkin kysymysrunkoa, jotta pystyin lisäämään kysymyksiä siitä, mitkä hankkeen toiminnot haluttiin säilyttää alueella, ja mihin yhteistyökumppanit ja asukkaat olisivat valmiita itse jäämään, jotta toiminnot jatkuisivat hankkeen päätyttyä. Näiden kyselyiden ja haastatteluiden pohjalta sain myös kehittämisideoita, kuinka toiminta voisi jatkua hankkeen päättymisen jälkeen. Nämä asiat nostan esiin kuitenkin vasta luvussa seitsemän: Johtopäätökset ja yhteenveto.

5.2 Tutkimusmenetelmät

Toteutin Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja -hankkeen loppuarvioinnin laadullisena tutkimuksena. Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus ymmärretään yksinkertaisesti aineiston muodon kuvaukseksi, eli ei-numeraaliseksi. Aineistoon voi kuitenkin soveltaa eri lukutapoja, kuten kvantitatiivista, numeraalista lukutapaa. Laadullista tutkimusta on määritelty usein sen kautta, mitä se ei ole. Kvalitatiivista ja kvantitatiivista tutkimusta myös vertaillaan usein keskenään. Laadullisessa tutkimuksessa käytetään tutkimusmenetelminä yleisimmin haastatteluja ja havainnointeja, mutta aineistoa voivat olla myös päiväkirjat, omaelämäkerrat, kirjeet ja muu tarkoitukseen soveltuva kirjallinen ja kuvallinen aineisto. Parhaimmassa tapauksessa tutkimussuunnitelma elää tutkimushankkeen aikana. Tällöin menetelmällä saavutetaan prosessiluonne. Avoin tutkimussuunnitelma myös korostaa tutkimuksen eri vaiheiden – aineistonkeruun, analyysin, tulkinnan ja raportoinnin yhteen kietoutumista. (Eskola & Suoranta 1998, 13–16.)

Hanke toteutti väliarviointinsa haastatteluista ja Webropol-kyselyitä hyödyntäen. Ajattelin, että toteutan myös oman tutkimukseni samalla tavalla, koska halusin, että loppuarviointia ja väliarviointia voi vertailla keskenään mahdollisimman paljon. Näin, että pääsin tähän tavoitteeseen parhaiten, kun tutkimustyyli ja kysymykset mukailevat väliarviointia ja sen menetelmiä. Haastattelin lähimpiä yh-

teistyötahoja, jotka olivat samoja kuin väliarvioinnin haastatteluihin osallistuneet tahot. Näitä kumppaneita olivat Länsimäen koulu, nuorisopalvelut, kirjasto, Hakunilan kansainvälinen yhdistys, Sporttia kaikille -hanke ja Länsimäen kehittämisryhmä. Muille yhteistyökumppaneille lähetin sähköpostitse Webropol-kyselyn. Tämän lisäksi lähetin asukkaille oman Webropol-kyselyn. Kysymykset ja teemat olivat samanlaisia kuin väliarvioinnissa, mutta lisäsin niihin muutamia kysymyksiä. Aikataulusyistä käytin lasten ja nuorten osalta hyödyksi lasten ja nuorten palautteita, joita hanketyöntekijät keräsivät toimintojen lomassa. Kyselyrungot väli- ja loppuarvioinnista ovat tämän opinnäytetyön lopussa liitteinä (Liite 1 ja 2).

Toteutin haastattelut yksilö- ja parihaastatteluina. Alun perin oli tarkoitus, että olisin haastatellut yhden organisaation ihmisiä aina yhtä aikaa, mutta lyhyt varoitusaika loi tähän haasteita. Loppujen lopuksi ainoa parihaastatteluni oli Länsimäen koululla, kun haastattelin rehtoreita. Muut haastattelut toteutin yksilöhaastatteluna. Tämä saattoi vaikuttaa myös tutkimustuloksiin, sillä tällöin jokainen haastateltava sai tuotua paremmin omat mielipiteensä esille. Haastattelut tapahtuivat viikoilla 41 ja 42. Nauhoitin haastattelut, litteroin ne puhtaaksi ja tämän jälkeen analysoin ne tekemällä koosteen eri osioista: miten hanke onnistui, mitä olisi pitänyt tehdä toisin sekä mitä vaikutuksia hankkeella ja sen toiminnoilla oli lapsiin, nuoriin, työntekijöihin ja muihin tahoihin.

6 AINEISTON ANALYSOINTI

Kuvaan ensin väliarviointia ja siitä saatuja tuloksia. Tämän jälkeen kerron loppuarvioinnin toteutuksesta ja tuloksista. Viimeisenä kerron nuorten antamista palautteista.

6.1 Väliarvointi

Väliarvioinnissa pääkysymykset koskivat hankkeen onnistumisia, haasteita, vaikutuksia lapsiin ja nuoriin, työntekijöihin ja muihin tahoihin, arviointia yhteistyöstä sekä kehittämis ehdotuksista tulevaan. Hankkeen työntekijät haastattelivat kuutta yhteistyökumppania, yhteensä 11 henkilöä. Webropol-kyselyyn vastasi kuusi asukasta.

Hankkeen onnistumisia olivat arvioinnin mukaan Mun elämä -kurssi, kirpputorit, kyläjuhlat, nuorisotilan uudistaminen, nuorten kesän avajaispamaus, yhteistyöryhmä ja kulttuurikuntola KUKU. Mun elämä -kursseista todettiin hyvänä muun muassa se, että ne olisivat toteutettavissa muuallakin. Nuorisotilan uudistamisessa oli hyvää konkreettinen tekeminen ja meininki sekä aito osallisuus. KUKUn onnistumisiksi mainittiin väliarvioinnissa taas terveiden elämäntapojen edistäminen, syrjäytymisen ehkäisy, monien eri toimintojen yhdistäminen, turvalliset pienryhmät ja yhteisöllisyyden lisääntyminen, kun sitä toteutettiin talkoo-hengessä. Yleisesti ottaen oltiin tyytyväisiä, kun hanke pisti alueella tapahtumaan ja fyysinen muutos näkyy. Suunnitelmallisuus ja tiedon lisääntyminen koettiin myös hyväksi. Nuoria on kuultu ja kuullaan edelleen. Nuoret ovat nähneet, että heistä välitetään, kun asioita suunnitellaan ja tehdään yhdessä. Asukkaita otettiin hyvin mukaan, mikä viestittää, että Vantaan kaupunki välittää heistä. (Vantaan kaupunki 2014f.)

Haasteina hankkeessa nähtiin toiminnan väliaikaisuus. Pitkäjänteisyyden puute ja pohdinta siitä, miten pidetään yllä toimimisen kulttuuria, nousivat aineistosta esille. Pohdittiin, miten kehitettyjä toimintamalleja jalkautetaan muualle Vantaalle, ja miten varmistetaan, että toiminta jatkuisi Länsimäessä hankkeen päätyttyä. Haasteita oli myös henkilövaihdoksissa, toimintaympäristössä tapahtuneissa muutoksissa sekä kumppaneiden ajan ja resurssien puute. Hankkeen ja perustyön roolien selkeys mietitytti sekä se, kuinka alueen eri toimijat saataisiin yhteen. Haasteina koettiin myös maahanmuuttajavanhempien sekä naisten ja tyttöjen tavoittaminen. Osa koki myös, että tiedottamisessa oli puutteita. (Vantaan kaupunki 2014f.)

Vaikutukset lapsiin ja nuoriin olivat osin hyvinkin selkeitä. Aikuisten kokemusten mukaan nuoriso oli aktivoitunut ja ns. nukkuvat olivat heränneet ja uusia nuoria oli tavoitettu. Asenteissa oli tapahtunut muutoksia, lapset tulivat mielellään nuorisotilalle ja tilalla olleet käytöshäiriöt vähentyivät. Joissain nuorissa oli huomattavissa voimaantumista: itsetunnon nousua ja uskallusta, mielipiteiden syntymistä ja mahdollisuuksien näkemistä. Nuoret haluavat jatkaa vastaavanlaista toimintaa ja heidän kanssaan on pohdittu elämän askeleita tekemisen kautta. (Vantaan kaupunki 2014f.)

Työntekijät ja yhteistyökumppanit kokivat, että hanke antoi heille kumppanuutta, työkaluja ja tukea omalle työlle. Yhdessä tekeminen ja toiminnan koordinointi ovat saaneet aikaan matalan kynnyksen yhteistyöhön. Hanke laittoi tapahtumaan ja toi työntekijöille ryhtiä ja reflektiota, mutta myös kysymyksiä ja hämmennystä. Tiedon koettiin liikkuvan paremmin, vaikka siinä onkin vielä ollut haasteita. Marraskuussa 2013 järjestettyä yhteistyöiltapäivää pidettiin erinomaisena tapana koota paikalliset toimijat yhteen ja välitettyä tietoa siitä, mitä kukin tekee. Myös alueesta ja sen haasteista saatiin tässä iltapäivässä tietoa. Hanke tarjosi mahdollisuuden yhteisen kuvan piirtämiseen. (Vantaan kaupunki 2014f.)

Muihin tahoihin hanke vaikutti monella eri tavalla. Alueella toimii Länsimäen kehittämisryhmä, joka ei ole järjestäytynyt, vaan vapaasti kokoontuva ryhmittymä. Se koostuu alueen asukkaista. Hankkeen kautta kehittämisryhmä tuli tutuksi ja näin toiminnan merkityskin korostui. Myös muut erilaiset ryhmät tapaavat ja toimivat. Hanke toi alueelle järkevyyttä ja työrauhan muille toimijoille. Nuorten kuulluksi tuleminen koulussa lisäsi kouluviihtyvyyttä ja hyvinvointia, mikä on tuonut alueella turvallisuutta ja näin myös työrauhan. Hankkeen kautta nuoret myös tulivat muille toimijoille tutuiksi ja vuorovaikutus ja luottamus lisääntyi heidän välillä. (Vantaan kaupunki 2014f.)

Yhteistyötä hankkeen ja yhteistyökumppaneiden kesken arvioitaessa esille nousi monia onnistumisia. Hankkeen työntekijöiden läsnäolo nähtiin positiivisena, ja yhteistyössä on luotu selkeät rakenteet ja raamit. Yhteistyössä on syntynyt ideoita, kokemuksia ja rohkeutta lähteä kokeilemaan ja kehittämään toimintaa. Yhteistyössä tehty KUKU on saanut paljon positiivista palautetta. Yhteistyökumppanit kokivat, että heitä on tavattu, ja hankkeen työntekijät ovat olleet

tavoitettavissa. Tiedonvaihto on sujunut. Myös asukkaiden kanssa tehty yhteistyö sai kiitosta. Erityisesti infoilta, osallistaminen, viestintä, luottamus ja tunne siitä, ettei ole ulkopuolinen, nousivat aineistosta esille. Yhteistyö nähtiin reiluna, ja oli hyvä, että joku puuttuu asioihin. Yhteistyön toivottiin jatkuvan samanlaisena. (Vantaan kaupunki 2014f.)

Väliarvioinnissa kysyttiin ideoita jatkoon liittyen. Mun elämä -kursseja ja muuta toimintaa toivottiin lisää, ja nuorisotilalle ehdotettiin esimerkiksi kirjailijavierailuja nuorille, kahvilaa ja kansainvälistä iltaa. Erityistä tukea tarvitsevat nuoret haluttaisiin sitouttaa esimerkiksi liikuntapalveluihin, ja siihen kysyttiin ratkaisua. Toiminnan jatkuvuutta ja suunnitelmallisuutta pidettiin tärkeänä ja hyvät käytännöt ovat pysyviä yhteisten kokousten ja työkalupakkien kautta. Alueelle haluttiin myös yhteistä toimintaa lapsille ja vanhemmille. Länsimäkeläisten laajempi toimintaan osallistuminen ja aktivoituminen nähtiin yhtä lailla tärkeänä. Yleisin viesti tulevaan oli, että toiminnan pitää jatkua, ja tehtyä työtä pitää levittää myös muualle Vantaalle. (Vantaan kaupunki 2014f.)

Väliarvioinnin perusteella hanke on onnistunut hyvin toiminnoissaan ja yhteistyössään hankkeen yhteistyökumppaneiden ja asukkaiden kanssa. Nuorille suunnatut toiminnot olivat onnistuneita ja niillä oli selkeästi positiivisia vaikutuksia sekä lapsiin ja nuoriin, että työntekijöihin ja muihin alueella toimijoihin ja asukkaisiin. Kuitenkin väliarviointi osoitti myös monia haasteita ja kehittämiskohteita, mihin hankkeen työntekijöiden tulisi panostaa ennen hankkeen loppumista.

6.2 Loppuarviointi: Kyselyn ja haastattelujen tulokset

Lähetin sähköpostitse Webropol-kyselyitä yhteensä 67 eri henkilölle, 50 asukkaalle ja 17 yhteistyökumppanille. Lisäksi asukkaille suunnattua kyselyä pyydettiin levittämään muille asukkaille, mm. koulun tiedotuskanava Wilman kautta. Asukkaille suunnattuun kyselyyn vastasi 12 asukasta eli 24 % vastasi kyselyyn. Yhteistyökumppaneista kyselyyn vastasi kuusi ihmistä, mikä on 35 % kaikista kumppaneista, joille kysely lähetettiin. Haastatteluihin kutsuin 11 lähintä yhteistyökumppania kuudesta eri organisaatiosta ja heistä kaikki tulivat haastatteluun.

Yhteensä loppuarviointiin osallistui 60 % kaikista yhteistyökumppaneista eli yli puolet. Käyn tässä osiossa läpi saatuja tuloksia vaihe vaiheelta. Tässä osiossa tulosten analysointi koostuu yhteistyökumppaneilta, asukailta sekä hankkeen työntekijöiltä saadusta materiaalista.

Yhteistyökumppaneille tehtyihin haastatteluihin ja kyselyihin vastasi yhteensä 17 henkilöä. Haastatteluihin osallistuneet tahot olivat koulu, nuorisotila, kirjasto, kehittämisryhmä, Sporttia kaikille -hanke ja Hakunilan kansainvälinen yhdistys. Haastattelin myös hankkeen työntekijöitä, jotta näkisin, kohtaavatko heidän näkemyksensä muiden tekijöiden näkemysten kanssa. Lisäksi kyselyyn vastasivat Laurea-ammattikorkeakoulun, Itä-Vantaan Urheilijoiden, seurakunnan, Länsimäen koulun vanhempainyhdistys ry:n sekä Nuorten tieto- ja neuvontapalvelu Jeesin edustajat. Lisäksi kyselyyn vastasi Hakunilan alueen aluenuorisopäällikkö. Heistä 14 oli ollut mukana yhdessä tai useammassa toiminnossa tai toimenpiteessä. Vastaajilta pyydettiin toimenpiteistä arvosana (asteikko: erinomainen, hyvä, tyydyttävä tai heikko) ja heidän mielestään keskiarvollisesti toimenpiteet toteutuivat hyvin. Hankkeen työntekijät taas katsovat työtään selkeästi kriittisemmin, sillä heidän mielestään hankkeen toiminnot onnistuivat tyydyttävästi tai hyvin, toimenpiteestä riippuen.

Onnistumisia aineiston perusteella olivat yhteistyö, toiminnot, tapahtumat, asukastilaisuudet, nuorten tukiverkoston tiivistäminen, harrastus- ja vapaa-ajan mahdollisuudet, lasten ja nuorten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuudet, toimintakulttuuri, ympäristön viihtyvyys, Länsimäen profiilin nostaminen sekä hankkeen työntekijöiden toiminta. Kehitettävää löytyi kuitenkin samoista asioista, kuten yhteistyöstä, tapahtumista, toiminnoista, asukasilloista ja osallisuudesta. Lisäksi hanke sai myös yleisesti kehittämisehdotuksia ja arviointia siitä, mitä olisi voitu tehdä toisin. Nämä mainitut teemat ovat otsikkotasoisia, ja puran niitä seuraavissa kappaleissa.

6.2.1 Yhteistyö ja nuorten tukiverkoston tiivistäminen

Yhteistyötä kehuttiin loppuarvioinnissa todella paljon. Erityisesti yhteistyöstä nousivat esille yhteistyöryhmän kasassa pysyminen ja aktiivinen toiminta, yhteistyö- ja koulutuspäivä, tiedottaminen, viestintä, markkinointi, yhteistyökumppaneille esittäytyminen ja yhteydenpito sekä kokousten pitäminen ennen muutoksia. Vastaajat kokivat, että yhteistyö on parantunut, joka on johtunut mm. epäselvyyksien hälventymisestä, yhteistyön enemmästä miettimisestä, yhteistyön lisääntymisestä ja aktiivisesta työskentelystä yhteisten asioiden eteen. Myös yhteisö itsessään sai paljon kommentteja: tiimi oli hyvä ja porukka oli mukava. Yhteistyötä kuvattiin helpoksi, soljuvaksi ja vahvistuneeksi.

Kuitenkin yhteistyötä toivottiin parannettavan erityisesti koulun, kirjaston, nuorisotilan, eri järjestöjen ja seurakunnan kanssa. Myös vanhempia ja muita asukkaita toivottiin mukaan enemmän. Yhteistyön haasteina ovat olleet runsaat työntekijävaihdokset sekä tiedonkulku ja viestintä. Yhteistyöryhmään toivottiin vieläkin enemmän jäämäkkyyttä, vaikka suurin osa vastaajista koki, että ryhmä oli parantanut toimintaansa huomattavasti. Hankkeen työntekijät pohtivat, että yhteistyö oli heidän mielestään selkiytynyt ja yhteinen tahtotila oli löytynyt. Yhteistyön merkitys on löytynyt ja erityisesti mainittiin, että Hakunilan kansainvälisen yhdistyksen kanssa tieto vaihtuu. Nuorisotilalla hankkeen työntekijät kuitenkin kokivat haasteeksi tilan työntekijöiden vaihtumisen kesken hankkeen. Hanke-työntekijät pohtivat, että olisi pitänyt antaa enemmän aikaa tilan työntekijöille asettua paikoilleen ja vasta sen jälkeen rakentaa yhteistyötä hankkeen kanssa. Tässä tapauksessa hankkeen ja nuorisotilan välinen roolitus, yhteinen näky ja tilan tarve yhteistyölle olivat niitä kohtia, joihin ei löytynyt aluksi selkeyttä.

Nuorten tukiverkostoa tiivistettiin yhteistyöryhmän lisäksi Info-Penan kautta, Mun elämä-kursseilla, innostamalla ja herättelemällä nuoria aikuisia ja heidän mukaan saannilla. Myös yhteistyöpäivässä nuorten tukiverkosto tiivistyi.

6.2.2 Harrastus- ja vapaa-ajan mahdollisuudet, toiminnot ja osallisuus

Harrastus- ja vapaa-ajan mahdollisuudet lisääntyivät KUKUn ja nuorisotilan uudistamisen myötä. Lapsia ja nuoria kuultiin hyvin, kun heiltä kysyttiin erilaisin keinoin asioita. Lisäksi osallistavan budjetoinnin kautta vaikutettiin lasten ja nuorten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksiin.

Yhteistyökumppanit olivat kuitenkin sitä mieltä, että osallisuuteen olisi pitänyt panostaa enemmän, esimerkiksi luomalla yhdessä nuorten kanssa vuosikelloa, viikoittaisia toimintoja, ja osallistamalla muuhunkin kuin sisustuksen suunnitteluun. KUKUn toimintaan olisi voinut osallistaa enemmän lapsia ja nuoria, samoin hankkeen toimintojen suunnitteluun. Hankkeen työntekijät ovat tässä myös samaa mieltä. Lisäksi nuoria toivottiin mukaan toiminnan tiedottamiseen ja näkyväksi tekemiseen. Ylipäänsä koettiin, että osallistavaa työtettä pitäisi olla työntekijöillä enemmän.

Toimintoihin oltiin suurilta osin tyytyväisiä. Erityisesti mainittiin KUKU, Mun elämä -kurssit, nuorisotilan uudistaminen ja Graffiti-pajat, Info-Pena ja YT-ryhmä. Tiedottaminen ja markkinointi olivat hyvää, toimenpiteet olivat konkreettisia ja niillä oli selkeät tavoitteet. Toimintamallit olivat tarpeista lähteviä ja niillä on tavoitettu nuoria. Osa vastaajista koki myös, että näillä toiminnoilla oli saatu sitoutettua myös nuoria aikuisia mukaan toimintaan. Kiitosta tuli nopeasta reagoinnista ja siitä, että lyhyellä aikavälillä voitiin suunnitella erilaista toimintaa. Toiminta oli muuttunut syvällisemmäksi ja merkityksellisemmäksi.

Toisaalta taas Info-Penaan toivottiin enemmän panostusta, jotta se lähtisi pyörimään paremmin. Samoin Jatkari-toiminnan koulutukseen tulisi panostaa. Jotkut vastaajista eivät tieneet, mikä on Jatkarin ja Vertsun (Vertaisohjaaja nuorisotilalla) ero, ja tähän tahdotaan selkeyttä. Mun elämä -kursseja olisi voinut olla enemmänkin. KUKUun taas toivottiin enemmän tekijöitä, jotta nuorille olisi enemmän aukioloja. Yksi vastaajista toivoi myös, että kunnon parantamiseen liittyvien toimintojen palveluja muotoillaan. Toiminnoista hankkeen työntekijät totesivat, että Mun elämä -kursseista saatiin hyviä tuloksia, ja KUKUun taas löytyi tarve ja sellaiset kumppanit, jotka tekivät siitä toimivan. Sisustusprojektissa nähtiin aluksi haastavana saada nuoret innostumaan, mutta loppujen lopuksi

onnistuttiin luomaan kuvaa vaikutusmahdollisuuksista myös fyysiseen ympäristöön. Info-Penaan hanketyöntekijät olivat tyytyväisiä, nyt kyseinen palvelu on olemassa ja saatavissa. Hanketyöntekijät totesivat myös, ettei Jatkari-toiminta edennyt toivotulla tavalla.

6.2.3 Tapahtumat

Erilaisiin tapahtumiin oltiin tyytyväisiä, kuten kirpputoreihin ja vihertalkoisiin. Tapahtumat ja asukasillat ovat olleet hyviä, koska asukkaita oli tavoitettu ja tapahtumat ja asukastilaisuudet olivat hyvin suunniteltuja. Haastatteluista nousi muutamana kerran positiivisesti esiin erityisesti asukasilta, jossa oli kaupungin virkamiehiä mukana. Tätä iltaa keuhuttiin hyvin onnistuneeksi ja sellaiseksi, että asukkaat saivat siitä paljon irti. He saivat kysyä ja saivat myös kysymyksiin vastaukset. Tapahtumista vain yksi sai negatiivista palautetta, koska siinä koettiin, että oli liikaa ihmisiä ”säättämässä”. Kuitenkin vastaaja itsekin totesi, että kyseisen tapahtuman aikana oli todella paljon uusia ihmisiä aloittanut työnsä ja ylimääräinen ”säättäminen” voisi selittyä sillä. Muihin tapahtumiin ja tilaisuuksiin ei tullut mitään negatiivista sanottavaa, vaan toive siitä, että nämä jatkuisivat tulevaisuudessakin. Niiden toivottiin kehittyvän entisestään ja nuoria ja vanhempainyhdistystä haluttiin suunnitteluun myös mukaan.

Asukastilaisuuksiin toivottiin myös koollekutsujaa ja koordinoijaa, sillä hanke on loppumassa ja koska hanke on aiemmin tukenut näiden tilaisuuksien järjestämisessä, koetaan niiden jäävän unohduksiin, jos erityistä vastuuhenkilöä ei nimitä. Asukkaiden ja muiden toimijoiden mielestä vihertalkoot onnistuivat ja istutukset ovat saaneet olla rauhassa. Nuorten kanssa yhdessä tekeminen ja heidän kuuleminen on ollut avainsana vihertalkoissa. Koulutukset, yhteistyöpäivät sekä info- ja asukastilaisuudet onnistuivat hanketyöntekijöiden mielestä, koska palaute niistä oli hyvää. Niissä päästiin keskustelemaan ja tapahtumien kautta on saatu lisää tietoa. Asukkaissa huomattiin myös näiden kautta positiivisia tunteita. Kirpputoreille ei löytynyt jatkuvaa tilausta, mutta ne olivat siinä hetkessä onnistuneita tapahtumia. Kuitenkin hankkeen työntekijät totesivat itsekin, että nuoria olisi voinut osallistaa enemmän tapahtumien suunnitteluun, sillä nyt he olivat vain tapahtumahetkessä mukana.

6.2.4 Länsimäen toimijat ja alueen profiili

Haastatteluiden perusteella selvisi myös, että Länsimäessä toimijoiden toimintakulttuuri parantui. Yhtenä ajatuksena nousi, että vaikka tehtäisiinkin vähemmän, tehdään se silti hyvin. Alueen ihmisiä halutaan sitouttaa ja erityisesti kanssakäymistä nuorten kanssa. Hanketyöntekijät itse totesivat, etteivät he mielestään ole pystyneet parantamaan toimintakulttuuria passiivisesta aktiiviseksi kahdessa vuodessa, mutta siemen on nyt kylvetty ja edistystä tapahtuu.

Lisäksi ympäristön viihtyvyys ja Länsimäen alueen profiilin nostaminen onnistuivat hyvin. Ympäristön viihtyvyys parantui vihertalkoiden ja nuorisotilan uudistamisen myötä. Näkyviä muutoksia on myös muualla alueella. Kirjaston ja nuorisotilan edusta on uudistunut ja se oli hyvä asia. Myös lasten ja nuorten viihtyvyys parantui skeittiparkin uudistuksen myötä. Länsimäen profiiliin on myös yleisesti koettu parantuneen, kun alue kuullaan paremmin ja huomioidaan päätöksenteossa. Asuinalueesta on luotu vahva, ja alueelle onnistuttiin saamaan eloa. Nuorten osallisuus nähtiin tässä kohtaa avainasemassa, samoin yhteinen tekeminen ja alueen aktiivinen kehittäminen heidän kanssaan. Länsimäessä tapahtui hankkeen myötä yhteisöllisyyttä ja yhteistä kylällä kokoontumista. Kuitenkin edelleen osa vastaajista haluaisi, että kaupungin virkamiehet saataisiin paremmin sitoutettua alueen kehittämiseen. Lisäksi alueeseen liittyvät päätökset haluttaisiin saada paremmin asukkaiden tietoon. Pohdintana kuuluu, kuinka virkamiesporras saataisiin toimimaan niissä porukoissa, joissa asukkaat ovat? Hanke on tähän mennessä toiminut yhtenä linkkinä päättäjien ja asukkaiden välissä.

6.2.5 Hankkeen työntekijät

Viimeisenä asiana onnistumisissa ja kehittämis ehdotuksissa olivat yleiset hankkeeseen ja hanketyöntekijöihin liittyvät asiat. Työntekijöitä kehoitettiin heidän ammatillisuutensa, osaamisensa, tiedottamisensa ja herättelynsä vuoksi. Koulussa hankkeen nähtiin olevan osallistamisen tärkeyden vuoksi ajanhermolla, kun koulussa elokuussa 2014 tuli voimaan uusi oppilas- ja opiskelijahuoltolaki, jossa osallisuus oli yksi uusimmista muutoksista aiempaan verrattuna. Työntekijät onnistuivat myös näkemään työnsä väliaikaisuuden ja he tekivät paljon töitä. Vuorovaikutus hankkeen ja muiden tahojen välillä on ollut hyvää ja reagointi työntekijöillä nopeaa. Sporttia kaikille -hanke totesi erityisesti, että heidän kanssaan työskentely on ollut tiivistä ja asioita on tehty ripeästi. Luotettavuus ja itsensä likoon laittaminen saivat myös positiivista palautetta. Erityisesti kävi ilmi, että hankepäällikön täsmäviestit, rohkeus ja ennakkoluulottomuus sekä hanketyöntekijän konkreettinen tekeminen nuorten kanssa oli hyvää.

Osa työntekijöistä tykkäsi siitä, kuinka hankkeessa tultiin ja käskettiin, mutta sitä toivottiin vieläkin lisää. Hankkeen työntekijät onnistuivat hyvin yhteistyössään muiden tahojen kanssa. Kuitenkin kahteen vuoteen mahtuu myös haasteita ja kehitettävää. Osa haastatelluista koki hankkeen tehneen oman työnsä raskaammaksi. Raskauteen vaikuttivat myös työntekijävaihdokset ja aikaongelmat. Olisi pitänyt vain priorisoida paremmin. Vaikka haastatteluissa todettiin moneen otteeseen, että tiedotus oli hyvää ja se parantui, kaivattiin sitä lisää. Lisäksi työntekijöitä olisi pitänyt myös osallistaa enemmän toimintaa suunniteltaessa. Tämä olisi varmasti auttanut myös tässä hankkeen loppuvaiheessa, sillä nyt alueen työntekijöillä on huoli siitä, kuinka hankkeen toiminnot tulevat jatkumaan, kun osa toiminnoista on leimautunut vain hankkeen jutuiksi. Samaan aikaan, kun pelättiin hankkeen loppumista ja sitä, ettei sen jälkeen tapahdu mitään, toivottiin, että lyhytkestoisista projekteista siirrytään jatkuvuuteen ja pitkäkestoisuuteen. Aukkaat olisivat kuitenkin halunneet, että tiedotus ja markkinointi olisivat parempaa, sillä toimenpiteet ja tapahtumat jäivät helposti pimentoon. Lyhytaikaisten toimenpiteiden koettiin unohtuvan nopeasti, ja siksi toivottiin jatkuvuutta.

6.2.6 Hankkeen vaikutukset

Kyselyjen ja haastattelujen perusteella hanke on onnistunut toiminnallaan ja toiminnoillaan vaikuttamaan lapsiin, nuoriin, työntekijöihin, kuin myös muihin mahdollisiin tahoihin Länsimäessä. Yhteistyökumppanit totesivat, että lapsiin ja nuoriin hanke vaikutti mm. tapahtumien, KUKUN, Mun elämä -kurssien, osallistavan budjetoinnin ja kyselyiden kautta. Toimenpiteet vahvistivat lasten ja nuorten osallisuutta ja vaikuttamista sekä lisäsivät nuorten harrastus- ja vapaa-ajan mahdollisuuksia. Lasten ja nuorten ääni kuultiin, he arvostivat enemmän asioita joihin olivat päässeet osallisiksi ja heidän tietojaan, taitojaan ja kykyjään oli vahvistettu. Lapset ja nuoret nauttivat tapahtumista, osallisuudesta ja toimintaan sitoutumisesta. He saivat vaikuttaa hankkeen toimenpiteisiin monin eri tavoin, mm. he vaikuttivat Mun elämä -kurssin sisältöön. Nuoret ymmärtävät enemmän omaan ja toisten elämiin vaikuttamisesta ja he ymmärtävät, että heillä on vaikuttamismahdollisuuksia. Nuoret ovat aktivoituneet hankkeen myötä ja he esittävät kehittämisideoitaan mm. koulussa enemmän.

Toimintojen myötä nuorilla oli enemmän harrastus- ja vapaa-ajan mahdollisuuksia, ja toimintoihin tuli lisää nuoria. Rahallista resurssia tuli alueelle, mikä vaikutti esimerkiksi KUKUn perustamiseen. Vapaa-ajalle tuli lisää toimintaa ja niitä kehitettiin. Toimijoiden yhteistyö vaikutti siihen, että esimerkiksi nuorisotilalla tapahtuneet ”pöllöilyt” loppuivat. Lisäksi nuoret tutustuivat useampaan aikuiseen Länsimäessä, mikä lisää turvallisuuden tunnetta. Nuoret saivat läsnäoloa, mikä johtuu yleisestä toimeliaisuudesta alueella. Hankkeen työntekijät ajattelevat itse, että nuorilla on herännyt ajatus siitä, että voi itse vaikuttaa omaan elämäänsä, nuoret osaavat tunnistaa asioita, joihin ovat itse päässeet vaikuttamaan, ja ne joilla on positiivisia kokemuksia vaikuttamisesta, tulevat myöhemminkin vaikuttamaan. Nuorten tiedot harrastus- ja vapaa-ajan mahdollisuuksista ovat lisääntyneet ja aktiivisuus on kasvanut.

Työntekijöihin hanke vaikutti konkreettisesti tuomalla lisäresursseja, uusia työkaluja ja YT-ryhmän muodossa. Hanke on myös vaikuttanut työntekijöihin lisästen motivaatiota. Työntekijät ovat yrittäneet ottaa enemmän huomioon kyselyiden tuloksia. Pienryhmä- ja kerhotoimintaa tullaan lisäämään alueella, ja yhteistyötä eri tahojen välillä pyritään tiivistämään. Hanke on myös luonut hyvää poh-

jaa työhön. Yhteistyö on tiivistynyt entisestään hankkeen aikana ja näin on syntynyt luottamuksellista yhteistyötä alue- ja kaupunkitasoisesti. Verkostoituminen on myös parantunut. Tietoa saatiin ja jaettiin paremmin hankkeen myötä. Hankkeen työntekijöiden osaamisen koettiin heijastuvan kaikkien työhön ja osaaminen on lisääntynyt. Hanketyöntekijät itse ajattelevat, että hanke on vaikuttanut työntekijöihin mm. niin, että tiedonvälitys on parantunut, työntekijät ovat saaneet työkaluja, ja he ovat heränneet siihen, että lapset ja nuoret voivat vaikuttaa. Kirjasto saatiin pysymään alueella ja siellä aloitettiin uutta toimintaa, muun muassa tyttötoimintaa yhteistyössä nuorisotilan kanssa. Myös erityisnuorisotyöntekijän vahvempi mukanaolo ja alueelle siirtyminen nähtiin hyvänä vaikutuksena.

Muihin alueen toimijoihin ja asukkaisiin hanke vaikutti kolmessa eri tasossa: yhteistyössä, asukkaissa ja toimijoissa. Yhteistyö tiivistyi ja erityisesti järjestöjen välinen yhteistyö oli hyvää. Yhteistyö parantui ja Hakunilan kansainvälinen yhdistys mainittiin tässä vaiheessa pariinkin otteeseen. Oli hyvä, että heidät otettiin mukaan ja heidän tärkeytensä huomattiin alueella. Asukkaisiin hanke vaikutti esimerkiksi niin, että vanhemmat ovat nykyään tietoisempia ja kiinnostuneempia nuorten tekemisistä. Palautekulttuuria alkoi syntyä heidän ja toimijoiden välille.

Muihin asukkaisiin haastattelujen perusteella hanke vaikutti KUKUn myötä, kun saatiin useampaa eri käyttäjää palveleva tila. Alueen ihmiset aktivoituivat. Toimijoihin taas hanke vaikutti lisäämällä tietoutta. Toimijoista mainittiin erityisesti Itä-Vantaan Urheilijoiden (IVU) ja Hakunilan kansainvälisen yhdistyksen aktiivisempi mukana olo, Vanhempainyhdistyksen aktiivisempi työskentely alueellisessa työssä, kehittämisryhmän tutustuminen ihmisiin hankkeen kautta sekä asukasyhdistyksen aktivoituminen. Yhteistyötä yritettiin lisätä järjestöjen ja nuorisotilan välillä, ja jotkut toimijat tulivat läheisiksi hankkeen kautta. Hanketyöntekijät näkivät, että hanke vaikutti Hakunilan kansainvälisen yhdistyksen parempaan näkyvyyteen, sekä siihen, että IVU on ollut mukana. Myös eläkeläiset olivat KUKUn kautta konkreettisemmin mukana. Kyselystä kävi ilmi, että hankkeella nähtiin olevan asukkaiden mielestä myöskin Länsimäen alueeseen vaikutusta, sillä Länsimäki on siistiytynyt ja alue on rauhallisen oloinen.

6.3 Nuorten antama palaute

Ajanpuutteesta johtuen en pystynyt haastattelemaan nuoria loppuarvioinnissa. Hankkeen työntekijät olivat keränneet palvelumuotoilusta, nuorisotilan sisustamisesta ja Mun elämä -kursseilta toimintojen päätteeksi palautetta lapsilta ja nuorilta, joista tein koonnin. Nuorisotilan palvelumuotoiluun liittyvään haastatteluuun vastasi 13–17-vuotiaita 13 ja 9–12-vuotiaita 15. Nuorisotilan sisustusprojektista lapsilta ja nuorilta kerättiin palautetta Webropol-kyselyn avulla. Kyselyyn vastasi kaikkiaan 39 nuorisotilalla kävijää, joista 55 % oli osallistunut nuorisotilan sisustusprojektiin. Mun elämä -kurssin palautekyselyyn vastasi 15 nuorta.

Palvelumuotoilun haastatteluissa nuorisotilan toimintaan oltiin pääosin tyytyväisiä. Palautteista nousi paljon kehittämisehdotuksia ja ideoita toimintaan ja tilaan liittyen. Lapset tykkäsivät nuorisotilalla erilaisista peleistä, joita pystyi pelaamaan esimerkiksi Play Stationilla ja tietokoneella sekä biljardista, kokkaamisesta ja vappuriehasta. Nuorisotilalla huutaminen ja riehuminen taas eivät olleet lapsista lainkaan mukavaa. Nuoret listasivat nuorisotilan toiminnoista erilaiset pelit mukaviksi, sekä normaalin avoimen tilatoiminnan ja discon. Nuorisotyöntekijöiden vaihtuminen oli nuorten mielestä huono asia. Lapset halusivat nuorisotilalle enemmän henkilökuntaa, jotta saataisiin enemmän aukioloja. Lisäksi lapset toivoivat lisää välineitä, kuten muovailuvahaa ja hula-vanteita, koripalloa, turnauksia, pelejä, trampoliinia, askartelua ja kahvilatoimintaa. Nuoret toivoivat tilalle enemmän toimintaa, kuten turnauksia, musiikkia, sumopainia, paintballia, keilausta, koripalloa, lisää tilaa ja kahvin juontia useammin kuin vain perjantaisin. Lapsista 33 % koki saaneensa vaikuttaa palvelumuotoilujen aikana, nuorista 46 % totesi voineensa vaikuttaa. Haastatteluihin osallistuneista lapsista 73 % ja nuorista 54 % koki, että heitä oli kuultu. Heitä siis kuunneltiin hyvin, mutta vielä olisi voinut antaa lapsille ja nuorille enemmän vaikuttamisen kokemuksia. (Salmi 2014.)

Sisustamisprojektiin liittyvässä Webropol-kyselyssä todettiin, että nuorisotilan sisustaminen oli hyvä asia, sillä se toi viihtyvyyttä, pirteyttä, erilaisuutta ja raikautta. Vanha nuorisotila koettiin vanhaksi, huonoksi, tylsäksi ja nähdyksi. Vain pari vastaajaa koki, ettei tilassa ole mitään erilaista uudistamisen jälkeen. Lasten ja nuorten osallistaminen projektiin koettiin hyvänä asiana, 95 % vastaajista

oli tätä mieltä. Vastaajat kokivat saaneensa sitä, mitä halusivat, toteutus tapahtui nuorten mielipiteitä mukaillen, nuoret saivat tehdä tilasta omanlaisensa ja nuoret saivat tekemistä. Nuorten ääni tuli kuuluviin ja nuorista oli mukavaa auttaa. Yksi vastaajista olisi halunnut vaikuttaa enemmän. Tilan tuntu, uudet sohvavat, säkkituolit, värikäs sisustus, leuanvetotanko, graffitit ja nuorten osallistuminen projektiin olivat vastaajien mielestä parasta uudessa nuorisotilassa. Tylsää oli taas yhden vastaajan mielestä se, että vanhemmat nuoret saivat päättää kaikesta. (Tasanko 2014b.)

Mun elämä -kursseja järjestettiin kolme kappaletta, tyttöjen, poikien ja nuorten aikuisten kurssi. Tyttöjen kurssille osallistui kuusi tyttöä, poikien kurssille neljä poikaa ja nuorten aikuisten kurssille osallistui viisi miestä ja kaksi naista. Tyttöjen Mun elämä -kurssille osallistuneet kokivat, että kurssi antoi hyvää tekemistä vapaa-ajalle, jossa oli ideoita. Kaverisuhteet paranivat ja toisiin tyttöihin tutustuttiin paremmin. Ohjaajat kohtelivat tyttöjä tasapuolisesti ja reilusti, meno oli rentoa ja ryhmäfiilis oli hyvä. Suunnittelussa mukanaolo oli myös hyvä asia. Tytöt kokivat, että he oppivat uusia asioita, kuten toisten parempaa huomioonottoa ja kuinka etsiä itselleen tukea, apua ja neuvoja. He myös voisivat suositella kurssia ystävilleen. Pojat kokivat, että kurssi vaikutti mielialaan ja ajattelutapaan positiivisesti. Sisältö oli hyvä ja vastasi hyvin tarpeita. Myös poikien kurssilla vetäjät olivat kivoja ja rentoja, sekä kohtelu oli tasapuolista. Tuttu porukka helpotti kurssilla oloa, eri porukka olisi vaikeuttanut. Pojat oppivat kurssilla tiedonhankintaa, poliisiin liittyviä asioita ja nuorten oikeuksia. Kurssilla oli myös vaikutusta kiroilun vähenemiseen. Kolme neljästä pojasta suosittelisi kurssia myös muille.

Nuorten aikuisten ryhmä koki tyttöjen tavoin, että porukka tiivistyi kurssin myötä. Kurssi ylitti odotukset, esimerkiksi vihanhallinta toimi. Kurssin sisältö vastasi tarpeita hyvin, mm. asuntoasiat ja omaan itseensä keskittyminen saivat positiivista palautetta, mutta vielä olisi toivottu lisää keskustelua jokaisesta aiheesta, sillä puhuminen kyseisellä porukalla koettiin toimivaksi. Myös nuoret aikuiset kokivat, että heitä oli kohdeltu tasapuolisesti, reilusti ja oikeudenmukaisesti. Meininki oli rentoa ja oli kivaa, että kurssin vetäjä kertoi myös omista kokemuksistaan. Kurssilla opittiin raha-asioiden pohdintaa, asiaa asuntoasioita ja laskeista, sekä vuokrasopimusten eroista. Asuntoasioihin, ulkomailla opiskeluun ja asumiseen sekä raha-asioihin olisi kaivattu kuitenkin vielä enemmän tietoa ja

neuvoja. Kaikki nuorten aikuisten kurssille osallistuneet voisivat kuitenkin suositella Mun elämä -kurssia ystävilleen, ja neljä viidestä olisi valmis vetämään kurssia jollain tavalla, esimerkiksi vertaisohjaajana. (Salmela 2014.)

Saadun palautteen perusteella voi nähdä, että toiminnoista on pidetty. Nuorisotilan uudistaminen on koettu hyvänä asiana, mutta vieläkin voisi joitain asioita parantaa nuorisotilalla, esimerkiksi tuomalla sinne lisää pelejä ja toimintaa. Näihin asioihin on varmasti jo jollain tapaa päästy vaikuttamaan enemmän mm. osallistavan budjetoinnin kautta, jota on tehty palautteen antamisen jälkeen. Mun elämä -kurssit ovat selkeästi onnistuneet hyvin, koska niitä suositeltaisiin myös kavereille.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA YHTEENVETO

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli selvittää, miten Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja -hanke oli onnistunut ja mitä kehittämiskohteita vielä on. Tarkastelin asiaa eri aineistojen, kuten väliarvioinnin, nuorten antamien palautteiden ja itse toteuttamieni haastattelujen ja kyselyiden kautta. Tämän lisäksi opinnäytetyön tarkoituksena oli antaa konkreettisia kehittämisideoita hankkeelle ja sen yhteistyökumppaneille tulevaisuutta ajatellen. Tässä osiossa kerron ensimmäiseksi yhteenvedot onnistumisista ja kehittämiskohteista ja lopuksi kerron omat ehdotukseni, kuinka tulevaisuudessa voitaisiin tehdä.

7.1 Kuinka hankkeessa onnistuttiin?

Väliarviointia, loppuarviointia ja hankkeen projektisuunnitelmaan merkittyjä tavoitteita peilaamalla hankkeesta nousi monia asioita joissa on menty eteenpäin ja onnistuttu. Tässä osiossa teen yhteenvedon väliarvioinnin ja loppuarvioinnin onnistumisista ja siitä, kuinka näen itse hankkeen onnistuneen.

Hankkeen toiminnallisia tavoitteita oli erilaisten yksilön voimauttamisen mallien, Vantaalla rakennetun vertaisohjaajatoimintamallin, osallistavien ja omaehtoista toimintaa tukevien toimintamallien kehittäminen. Uudenlaisia alueellisia tuen

muotoja pyrittiin kehittämään ja olemassa olevien palveluiden yhteistyötä tiivistämään. Lisäksi hanke pyrki kehittämään toimintamalleja, joilla tuetaan nuorten osallistumista palvelujen arviointiin ja kehittämiseen. Laadullisten vaikutusten tavoitteena oli, että kohderyhmän nuorten elämänhallinnan käytännöt kehittyvät ja monipuolistuvat, sekä alueellisen tuen verkosto vahvistuu. (Vantaan kaupunki 2012, 7–8.)

Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja -hankkeen loppuarvioinnista selvisi, että yhteistyökumppanit ja asukkaat ovat pääasiassa tyytyväisiä hankkeeseen. Onnistumisia listattiin paljon ja niitä olivat muun muassa yhteistyö sekä toimintojen ja tapahtumien toteutus. Yhteistyökumppanit olivat todella tyytyväisiä siihen, että alueella tapahtui muutosta ja Länsimäkeen tuotiin uusia toimintamalleja ja -tapoja. Niitä halutaan kuitenkin entisestään kehittää sen vuoksi, että ne jäisivät pysyviksi toiminnoiksi, osaksi Länsimäkeä. Tämä suunta on mielestäni erittäin hyvä ja siksi koen, että hanke on onnistunut erittäin hienosti. Alueella tapahtuu ja sitä halutaan vaalia ja kehittää entisestään. Michael Argyleen (1991) mielestä yhteistyössä on tärkeää sosiaaliset suhteet, toimimisen ilo, koordinoitu toiminta ja yhteiset tavoitteet (Isoherranen 2007, 26). Länsimäessä yhteistyö on kehittynyt hyvin, sillä yhteistyöhön tarvittavat sosiaaliset suhteet ja toimimisen ilo näkyvät annetuissa palautteissa.

Väliarvioinnissa onnistumisia nähtiin, mutta paljon suppeammin kuin loppuarvioinnissa. Väliarvioinnissa pääasialliset onnistumiset nähtiin toiminnoissa ja tapahtumissa. Mun elämä -kurssit, kulttuurikuntola KUKU, nuorisotilan uudistaminen, yhteistyöryhmä, kesän avajaispamaus, kirpputorit, kyläjuhlat listattiin alkuvuodesta 2014 onnistumisiksi. Loppuarvioinnissa onnistumisiksi listattiin samat asiat ja lisäksi vielä onnistumisia olivat Info-Pena, Graffiti-paja sekä yhteistyö laajemmin kuin yhteistyöryhmän sisällä. Loppuarvioinnissa esille tulleet onnistumiset kertoivat, että yhteistyökumppaneiden ja asukkaiden mielestä hanke pääsi tavoitteisiinsa, sillä nuorten tukiverkosto tiivistyi, nuorille tuli lisää harrastus- ja vapaa-ajan mahdollisuuksia sekä lasten ja nuorten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuudet paranivat.

Avoin dialogi lasten, nuorten ja aikuisten välillä on tärkeää. Aito vuoropuhelu kannustaa ja kasvattaa osallistumaan, tekemään ja kokemaan. (Koivu 2010,

11.) Vaikutuksissa lapsiin, nuoriin, työntekijöihin ja muihin tahoihin nähtiin myös onnistumisia. Väliarviointiin mennessä hanke oli aikuisten mielestä vaikuttanut lapsiin ja nuoriin aktivoiden, muuttaen asenteita ja voimaannuttaen. Työntekijöihin hanke oli väliarviointiin mennessä vaikuttanut antamalla kumppanuutta, työkaluja ja tukea työlle. Yhteistyö tapahtui matalammalla kynnyksellä ja hanke oli tuonut ryhtiä ja reflektiota. Yhteistyöiltapäivä oli onnistunut. Muihin tahoihin hanke vaikutti tuoden näkyvyyttä, työrauhaa ja tutustuttamalla erilaisia ryhmiä keskenään. Tämän perusteella näen, että vuorovaikutusta on tapahtunut niin kumppaneiden kuin myös eri sukupolvien välillä. Vuorovaikutuksen lisäksi on ollut myös yhdessä tekemistä ja kokemista.

Loppuarvioinnissa taas onnistumisiin luokiteltavia vaikutuksia kuvailtiin ainakin lasten ja nuorten kohdalla paljon laajemmilla käsitteillä. Hanke vaikutti lapsiin ja nuoriin lisäten osallisuus-, vaikutus-, harrastus- ja vapaa-ajanmahdollisuuksia. Myös väliarvioinnissa mainitut aktivoituminen, asennemuutokset ja voimaantuminen tulivat loppuarvioinnissa esiin. Työntekijöihin vaikutukset olivat loppuarvioinnissa lähes samat kuin väliarvioinnissa, lisäyksenä tuli motivoituminen työhön. Muiden tahojen kohdalla onnistuneita vaikutuksia olivat edelleen loppuarvioinnissa samat, mutta loppuarvioinnissa nostettiin myös uusia tahoja joihin oli hankkeessa vaikutettu. Väliarvioinnissa nimittäin mainittiin vain Länsimäen kehittämisryhmä, loppuarvioinnissa mainittiin Hakunilan kansainvälinen yhdistys, vanhempainyhdistys, Itä-Vantaan Urheilijat ja asukkaat.

Hanke on mielestäni kehittänyt toimintaansa hienosti koko ajan ja se näkyy siinä, että loppuarvioinnissa nousi enemmän onnistumisia esiin kuin väliarvioinnissa. Oma näkemykseni on, että hanke on erityisesti onnistunut markkinoidaan itsensä Länsimäessä lasten ja nuorten kanssa toimiville tahoille. Tämä näkyy siinä, että yhteistyökumppanit ovat kokeneet toiminnot, tapahtumat ja yhteistyön merkittävinä asioina. Hanke on vaikuttanut Länsimäessä moniin tahoihin erittäin paljon ja onnistumiset ovat kasvaneet väliarvioinnista loppuarviointiin saakka. Palaute on ollut mielestäni kaiken kaikkiaan positiivissävytteinen, mikä kertoo myös siitä, että yhteistyö hankkeen ja muiden toimijoiden välillä on ollut hyvää ja mielekästä.

Hanke on onnistunut kehittämään uusia ja erilaisia toimintamalleja, kuten Mun elämä -kurssit, jotka voimauttavat ja tukevat nuorten elämänhallintaa. Nuoret ovat päässeet osallistumaan ja kehittämään alueen palveluita erilaisten toimintojen, kuten sisustusprojektin ja palvelumuotoilun myötä. Alueen tuen muotoja on parannettu Info-Penan kautta ja alueen toimijoiden yhteistyö on tiivistynyt YT-ryhmän avulla. Nuorten harrastus- ja vapaa-ajan mahdollisuudet ovat lisääntyneet kulttuurikuntola KUKUn myötä. Kootun aineiston perusteella ehdottomasti näkyvimpiä onnistumisia ovat kulttuurikuntola KUKU, Mun elämä -kurssit, nuorisotilan uudistaminen ja erilaiset tapahtumat, varsinkin vihertalkoot ja informatiiviset tilaisuudet. Myös nuorilta saatu palaute kertoo, että Mun elämä -kurssit ja nuorisotilan uudistaminen ovat olleet hyviä toimintoja. Näille kaikille toiminnoille näen tilausta myös tulevaisuudessa.

7.2 Kehittämisen kohteet

Tämä osio sisältää edellisen osion tavoin yhteenvetoa väliarvioinnista ja loppuarvioinnista. Nostan aineistosta selvinneitä kehittämiskohteita ja totean, onko näissä tapahtunut muutosta arviointien välisenä aikana. Tämän jälkeen nostan omasta mielestäni päällimmäiset kehittämiskohteet.

Vuoden 2014 alussa toivottiin, että toimintoihin ja ylipäättänsä toimimiseen saataisiin pysyvyyttä ja pitkäjänteisyyttä. Loppuarvioinnissakin kävi selkeästi esille huoli toimintojen jatkuvuudesta, sillä osa hankkeen toiminnoista oli leimautunut ainoastaan Nuori – omaan elämänsä vaikuttaja -hankkeen jutuksi. Yhteistyöhön kaivattiin väliarvioinnin aikana parannuksia, niin kumppaneiden, kuin myös kumppaneiden ja vanhempien välille. Tiedottaminen nousi myös väliarvioinnissa kehitettävänä asiana. Loppuarvioinnissa nousi samat asiat edelleen esille. Yhteistyöhön toivottiin paljon parannuksia eri tahojen, kuten koulun, nuorisotilan, kirjaston, eri järjestöjen ja vanhempien välille. Tästä näkee selkeästi sen, että vaikka dialogisuutta oli enemmän alueella, sitä kaivattiin vieläkin lisää. Lisäksi yhteistyöhön kaivattiin jämäkkyyttä. Yhteistyössä on tärkeää rakenteet, koordinoitu toiminta ja yhteiset tavoitteet (Isoherranen 2007, 26; Kiilakoski, Gretschel & Nivala 2012, 9). Kehittämisen kohteita yhteistyössä ja toimintojen jatkuvuu-

nessa ovatkin siis yhteisten rakenteiden ja tavoitteiden jäsentäminen sekä toiminnan koordinointi.

Toimintojen osalta jäi vielä kehittämisen varaa Info-Penan, Jatkari-toiminnan, Mun elämä -kurssien ja Kulttuurikuntola KUKUn osalta. Näihin toivottiin suurempaa panostusta ja enemmän toimijoita mukaan. Tapahtumissa olisi voinut olla enemmän nuoret mukana suunnitteluprosessissa ja osallisuuteen olisi pitänyt koko hankkeen ajan panostaa enemmän. Nuoria kaivattiin myös tiedottamiseen paremmin mukaan. Kun lapset ja nuoret saavat osallistua ja he kokevat, että heitä kuullaan, syntyy osallisuuden kokemus.

Hankkeen projektisuunnitelmassa esitetyistä tavoitteista selkeimmin jäi toteutumatta vertaisohjaajatoimintamallin kehittäminen, sillä Jatkari-toiminta ei lähtenyt liikkeelle halutulla tavalla. Toimintamalli saatiin kyllä kehitettyä, mutta sitä ei jalkautettu missään vaiheessa osaksi alueen toimintaa.

Hankkeen muut eri toiminnot ovat olleet hyviä ja niistä on pidetty. Siksi koen tärkeäksi, että yhteistyötä ja eri toimintoja jatketaan ja nuoria osallistetaan sekä niiden toteutukseen että suunnitteluun. Tulevaisuuden kannalta tärkeimpinä asioina näen, että YT-ryhmä pysyy kasassa ja jatkaa toimintaansa. Monet eri toiminnot vaativat yhteistyötä säilyäkseen ja sen takia YT-ryhmän jäməköityminen ja paikoilleen asettuminen on tärkeää. Kun yhteistyö toimii, voidaan siihen lisätä paljon erilaisia toimintoja ja tapahtumia. Kootusta aineistosta näen, että suurimpia kehittämisen kohteita on yhteistyö, tiedotus ja toimintojen jatkuvuus.

7.3 Ehdotukseni tulevaisuuteen

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli selvittää, miten hanke on onnistunut ja mitä kehittämisen kohteita on hankkeen loppuessa, sekä pohtia, miten ne voitaisiin ratkaista. Väliarvioinnin ja loppuarvioinnin yhteenvetona totesin, että suurimmat kehittämisen kohteet ovat toimintojen ja yhteistyön jatkuvuus sekä tiedottaminen. Kerron ensin kehittämis ehdotukseni yhteistyöhön ja sen jatkuvuuteen liittyen. Tämän jälkeen kerron tiedottamiseen liittyvät kehittämisideani ja lopuksi vielä ehdotukseni toiminnan jatkumiseen.

Laissa on määritelty selkeästi, että monialaista yhteistyötä tulee tehdä. Tämä tosin velvoittaa vain viranomaistahoja, eikä lainkaan yksityistä sektoria, kuten järjestöjä. (Lybeck & Walldén 2011, 26.) Laki on tullut voimaan vasta vuonna 2010, joten siitä syystä monialainen yhteistyö voi tuntua monista tahoista vieraalta ja uuvuttavalta. Kuitenkin Länsimäessä on toiminut yhteistyöryhmä jo ennen hankkeen saapumista Länsimäkeen. Monialaisen yhteistyöverkoston tehtävänä on kerätä tietoa nuorten kasvu- ja elinoloista, arvioida tiedon pohjalta nuorten tilannetta alueella tapahtuvan päätöksenteon ja suunnitelmien tueksi, edistää nuorille suunnattujen palvelujen vaikuttavuutta ja yhteensovittamista jotta palvelut ovat riittäviä, laadukkaita ja saavutettavissa. Lisäksi verkoston tehtävänä on tehostaa ja suunnitella yhteisiä menettelytapoja nuorten palveluihin ohjautumiseksi ja palvelusta toiseen siirtymiseksi ja edistää tiedonvaihdon sujuvuutta, jotta palveluiden järjestäminen olisi sujuvampaa. (Nuorisolaki 7a§ 20.8.2010/693.)

Tähän suuntaan on mielestäni YT-ryhmässä menty hyvin, mutta vielä olisi hyvä kirkastaa tätä ajatusta. Tässä Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja -hanke voisi olla vielä enemmän tukena ennen hankkeen loppumista. Lisäksi yhteistyötä voitaisiin syventää entisestään Länsimäen asukkaiden ja vanhempien kanssa. Asukasillat, joita voitaisiin järjestää useammin kuin kaksi kertaa vuodessa, voisivat olla yksi konkreettinen toiminto, mikä auttaisi yhteistyön syntymisessä.

Yhteistyöhön toivottiin jäntevyyttä. Michael Argyleen (1991) mielestä yhteistyössä on tärkeää sosiaaliset suhteet, toimimisen ilo, koordinoitu toiminta ja yhteiset tavoitteet (Isoherranen 2007, 26). Toimimisen ilo ja sosiaaliset suhteet ovat jo hyvin selkeitä Länsimäessä. Sen sijaan koordinoituun toimintaan ja yhteisiin tavoitteisiin voisi vielä kiinnittää huomiota. Säännöllinen tapaaminen niin YT-verkostossa, kuin asukkaidenkin kanssa loisi varmasti hyvää pohjaa tulevaisuuden yhteistyölle. Jatkossa YT-ryhmä pysyy yllä, kun jokin taho ottaa selkeän puheenjohtajan roolin ja pitää huolen siitä, että kokoukset jatkuvat ja ovat säännöllisiä. Puheenjohtajan tehtävänä voisi myös mielestäni olla ryhmän tarkoituksen kirkastaminen ja ylös nostaminen. Kun YT-ryhmän jäsenet muistavat, miksi he kokoontuvat, ryhmä pysyy varmasti yllä pitkään. Länsimäen koulu on toiminut aikaisemmin puheenjohtajana ja minun mielestäni koulu voisi jatkaa tätä

tehtävää edelleen. Tämä toisi varmasti myös järkevyyttä toimintaan, kun puheenjohtajuus ei koko ajan vaihdu.

Yhteistyössä ja osallisuudessa on tärkeää, että asioista tiedotetaan enemmän. Tämä pätee myös toimintojen tiedottamiseen. Tiedottamisessa oli selkeästi hankkeen aikana puutteita, sillä monet kokivat, etteivät saaneet tarpeeksi informaatiota. Tiedottamiseen tuleekin tulevaisuudessa panostaa ja minusta olisi tärkeää osallistaa myös nuoret tähän mukaan. Myös eri toimijat toivoivat, että nuoret olisivat enemmän tiedottamisessa mukana. Kun nuoret ovat mukana alusta asti, he kokevat asiat tärkeämpinä. Tiedottamisessa mukana olo toisi varmasti tunteen siitä, että heidän panoksellaan on merkitystä ja näin he kokevat olevansa paremmin osallisina heitä koskevissa toiminnoissa ja tapahtumissa. Tiedotus varmasti paranisi nuorten antaman panoksen myötä, sillä nuoret ovat oman itsensä asiantuntijoita ja näin ollen he tietävät, minkälaiset viestit tavoittavat nuoria ja missä ympäristössä tiedottaminen olisi järkevintä toteuttaa. Tätä tietoutta kannattaa siis hyödyntää kaikissa toiminnoissa ja tapahtumissa, järjesti sitä kuka tahansa.

Nuoria saadaan mukaan, kun heitä kohdataan ja innostetaan eri tilaisuuksiin ja toimintoihin mukaan. Aineistosta ei täysin selvinnyt, että kuinka paljon nuoria on yritetty saada mukaan tämän tyyppiseen toimintaan. Omasta kokemuksestani nuorisotyön kentällä näen, että monet nuoret haluavat olla mukana, jos siitä tuleva palkinto on mieleinen. Joillekin nuorille pelkästään itsensä ilmaisu ja toteuttaminen voi olla riittävää. Nämä nuoret voisivat olla esimerkiksi toteuttamassa tiedottamisen visuaalista puolta. Toiset nuoret taas vaativat innostuakseen jonkin konkreettisen palkkion. Palkkioita voivat olla esimerkiksi elokuvalippu tai vaikkapa opintasuoritus vapaasti valittaviin opintoihin. Jokaiseen tiedotustehtävään kannattaa siis pohtia aina jotain vaivan palkkaa nuorille. Kuitenkin pitämällä tähtäimellä kyseessä on nuorten osallisuus ja innostuminen mukana olemisesta.

Luomalla hyviä kontakteja nuoriin ja tukemalla heitä tiedottamistyössä, saadaan heidät innostumaan ja pysymään vastaavanlaisessa toiminnassa pitempään. Avoin vuorovaikutus lasten, nuorten ja aikuisten välillä on tärkeää. Aito vuoropuhelu kannustaa ja kasvattaa osallistumaan, tekemään ja kokemaan. (Koivu

2010, 11.) Jatkossa nuoria voisi ottaa enemmän mukaan alueen toiminnan, esimerkiksi tapahtumien ja palveluiden suunnitteluun, toteuttamiseen ja kehittämiseen. Mielestäni tämä ei koske pelkästään nuorisopalveluja, vaan myös muita tahoja, jotka toimivat lasten ja nuorten parissa.

Toiminnot onnistuivat hankkeen aikana hienosti, mutta monesti käy niin, että hankkeen aikaansaamat toiminnot jäävät usein lyhytkestoisiksi ja kertaluontoisiksi. Esitin haastatteluissa ja kyselyissä hankkeen toimintojen jatkoon liittyviä kysymyksiä. Kysyin, minkä toiminnon tai toimintojen toivottaisiin jatkuvan ja mihin yhteistyökumppanit tai asukkaat olisivat valmiita jäämään mukaan, jotta toiminto pysyisi yllä. Lisäksi kysyin mihin toimintoihin toivottaisiin jotain toista tahoa jäämään. Kokosin nämä asiat yhteen tiedostoon, joka on liitteenä (Liite 3).

Liitteestä näkee selkeästi, että monien asioiden halutaan pysyvän ja jatkuvan Länsimäessä. Liitteestä myös huomaa, että monet vastanneet kyllä toivoivat, että toiminnot pysyisivät yllä ja ketkä heidän mielestään voisivat jatkaa toimintaa. Kuitenkaan moni ei ole itse valmis jäämään toimintoihin mukaan. Tämä saattaa johtua oman työn hektisyydestä, mutta varmasti myös siitä, ettei tiedetä, kuinka hankkeen toiminnot voisivat jatkua ilman hanketyöntekijöiden tukea. Siksi toimintojen jatkuvuuden takaaminen on asia, mihin hanketyöntekijöiden tulee panostaa ennen kuin he lopettavat työnsä. Kokoamani liite kannattaa käydä läpi esimerkiksi YT-ryhmän palaverissa ja yhdessä keskustellen priorisoida, mitkä toiminnot ovat tärkeimpiä säilyttää ja miten toivotut toiminnot voisivat pysyä yllä. Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja -hankkeesta on tulossa oma julkaisu, jota olen itse käyttänyt lähteenä luvussa neljä. Tätä kyseistä julkaisua voisi tulevaisuudessa käyttää hyödyksi myös jonkinlaisena ohjeena ja kannustimena toimintoja toteuttaessa. Julkaisusta näkee selkeästi, mitä on tehty, milloin ja miten. Siitä voi saada oppia, kuinka toimintoja ja tapahtumia kannattaa tehdä ja mitä haasteita hanke itse oli kokenut. Tämä varmasti auttaisi, rohkaisisi ja kannustaisi alueen eri toimijoita toteuttamaan toimintoja ja tapahtumia.

Väli- ja loppuarvioinnista nousi todella suurena huolena esiin toimintojen jatkuvuus. Toimintojen pelättiin loppuvan hankkeen loputtua. Tämä pelko johtuu varmasti siitä, että vaikka toiminnot ja tapahtumat ovat kaikkien toimijoiden yhteistyössä aikaan saatuja, ei toimintoihin ole perehdytty tarpeeksi. Lisäksi Län-

simäki kaipaa selkeästi jotain henkilöä, joka koordinoisi ja ottaisi asiat haltuun. Tässä näkisin tekemäni liitteen erittäin tärkeänä työkaluna. Hanke voisi järjestää seminaarin, yhteistyöpäivän tai koulutuspäivän vielä ennen hankkeen loppua. Päivän aikana voitaisiin käydä läpi listaa, mitkä toiminnot haluttaisiin juurruttaa Länsimäkeen. Toiminnoista voitaisiin pitää päivän aikana täsmäkoulutukset, jotka olisivat suunnattuja juuri niille tahoille, jotka olisivat kiinnostuneita jatkamaan hankkeen toimintoja. Esimerkiksi nuorisotilalla oli kiinnostusta jatkaa Mun elämä -kursseja, joten nuorisotilan työntekijöille voitaisiin kertoa, mitä kyseinen kurssi vaatii onnistuakseen. Lisäksi heille voisi antaa pohjan kurssirakenteesta, tai käsikirjan, jos sellainen on olemassa. Näin he saisivat sen tiedon, minkä he tarvitsevat, jotta he voisivat lähteä jatkamaan Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja -hankkeen toimintoja tulevaisuudessa.

Arvioinnista nousi toimintojen jatkuvuudesta esille myös muutama konkreettinen toive. Kulttuurikuntola KUKUun tarvitaan lisää toimijoita, samoin Info-Penaan. Jatkari-toiminta taas tarvitsisi paremman koulutus pohjan nuorille, jotta se toimisi paremmin. Näihin asioihin saadaan parannusta, kun lähdetään yhdessä suunnittelemaan ja toteuttamaan mainittuja toiveita.

Kulttuurikuntola KUKUn toiminnan koordinoinnin voisi ottaa vastuulleen erityisnuorisotyöntekijä. Hän on ilmoittanut haluavansa pitää yllä tätä toimintoa ja näkisin, että hänellä on siihen vahvat visiot. Erityisnuorisotyöntekijä voisi kartoittaa alueen toimijoiden kiinnostusta KUKUa kohtaan ja sitä kautta rekrytoida heitä mukaan toimintaan. Lisäksi hän voisi myös hoitaa tuntityöntekijöiden ja vertaisohjaajien rekrytoinnin ja perehdyttää heitä, jotta avoimia iltoja KUKUssa voitaisiin toteuttaa heidän vetäminään.

Info-Penaan kaivattiin myös panostusta. Nuorisotila oli innokas toimimaan Info-Penassa, mutta näkisin että infopisteelle voisi tulla myös muut toimijat. Info-Pena on vielä tuore, eikä se ole siksi vielä vakiintunut nuorten mieliin. Siksi kaikkien toimijoiden pitää tiedottaa nuorisotilalla sijaitsevasta infopisteestä laajasti ja tässä kohtaa myös nuorten apu tiedottamisessa on paikallaan. Ainoastaan paikallinen mainonta ei riitä, vaan kannattaa tiedottaa tästä palvelusta myös internet-sivuilla ja yhteistyökumppaneiden avulla. Nuorten käyttämät sosiaalisen median kanavat ovat myös hyviä, esimerkiksi Instagram ja Twitter. Info-

Penaan voisi tuoda myös erilaisia teemapäiviä, joissa eri yhteistyökumppanit olisivat mukana. Teemapäiviä voisi olla esimerkiksi toimeentulo, työnhaku ja koulutus. Näihin teemapäiviin voisi tulla edustusta esimerkiksi KELAsta, TE-toimistosta ja ammatillisista oppilaitoksista.

Jatkari-toiminnan jatkoon kannalta koettiin tärkeäksi toimintaan johtavan koulutuksen paraneminen. Länsimäen koulu haluaisi, että Jatkari-toiminta jatkuu. Toiminta suunniteltiin alun perin koulun ja nuorisotilan yhteiseksi. Tämän takia näiden kahden tahon tulisi istua yhdessä alas ja suunnitella toimintaa tarkemmin. Koulutuksen vahvuudet ja heikkoudet pitää käydä läpi ja heikkouksia pitää kehittää, jotta koulutus paranisi. Tämän lisäksi koulun ja nuorisotilan pitää sopia tarkemmasta työnjaosta, jotta molemmat tahot voisivat sitoutua toimintaan. Mikäli yhteistä käsitystä ei kuitenkaan toiminnan jatkumisen kannalta synny, ei aika ole sille vielä otollinen ja se kannattaa jättää suosiolla myöhempään ajankohtaan.

LÄHTEET

Julkaistut lähteet:

Isoherranen, Kaarina 2007. Yhteistyön uusi haaste – moniammatillinen yhteistyö. 26. Teoksessa; Isoherranen, Kaarina & Rekola, Leena & Nurminen, Raija 2007. Enemmän yhdessä – moniammatillinen yhteistyö. Helsinki; WSOY Oppimateriaalit Oy.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä; Gummerrus Kirjapaino Oy. 13–16

Horelli, Liisa & Haikkola, Lotta & Sotkasiira, Tiina. 2007. Osallistuminen nuorisotyön lähestymistapana. 220–222. Teoksessa; Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.) 2007. Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki; Hakapaino Oy.

Koivu, Maija 2010. Osallisuuden taloa rakentamassa. Opas osallisuuden kehittämiseen kuntaorganisaatiossa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. 9–11.

Kiilakoski, Tomi 2007. Johdanto: Lapset ja nuoret kuntalaisina. 12. Teoksessa Kiilakoski, Tomi (toim.) & Gretschel, Anu 2007. Lasten ja nuorten kunta. Helsinki; Hakapaino Oy.

Kiilakoski, Gretschel & Nivala 2012. Osallisuus, kansalaisuus ja hyvinvointi. 9, 15–17. Teoksessa Kiilakoski, Tomi (toim.) & Gretschel, Anu 2012. Demokratiaoppitunti. Lasten ja nuorten kunta 2010 -luvun alussa. Helsinki; Hakapaino.

Kivijärvi, Antti & Herranen, Jatta 2010. Monikulttuuriset nuoret ja osallisuuden ohuus. 61–62. Teoksessa; Nuorisotutkimus 3/2010. Osallisuus ja sosiaalinen vahvistaminen. 28. painos. Helsinki; Yliopistopaino. 57–66.

Lybeck, Tuula & Walldén, Jaana 2011. Nuorisolain muutokset – monialainen yhteistyö ja etsivä nuorisotyö. 26–27. Teoksessa; Aaltonen Kimmo (toim.) 2011. Nuorten hyvinvointi ja monialainen yhteistyö. Tallinna; AS Pakett.

Ryynänen, A. & Salovaara, C. 2002. Kokeilusta käytännöksi – osallisuushankkeen selonteon taustaraaportti. Helsinki; Art-Print Oy. 8.

Turkia, Heini 2010. Nuorten kuulemisesta kohti nuorten toimijuutta. 52. Teoksessa; Nuorisotutkimus 3/2010. Osallisuus ja sosiaalinen vahvistaminen. 28. painos. Helsinki; Yliopistopaino. 51–56.

Vantaan kaupunki 2013. Lasten ja nuorten Vantaa II. Toimintaohjelma vuosille 2013–2016. Vantaa; AS Spin Press. 3.

Julkaisemattomat lähteet:

Salmela, Susanna 2014. Mun elämä -kurssien palautteet tytöille, pojille ja nuorille aikuisille. Kevät 2014. Vantaan Nuorisopalvelut.

Salmela, Susanna & Tasanko Pia 2014. Olipa kerran... Tarinoita lasten ja nuorten osallisuudesta Vantaalla. 11–24, 27–39, 41–53. (Julkaistaan joulukuussa 2014.)

Salmi, Martti 2014. Palautelappu junnuille ja nuorille. 7.5.2014. Vantaan Nuorisopalvelut.

Tasanko, Pia 2014b. Länsimäen nutan sisustusproggis 5.2.2014. Vantaan Nuorisopalvelut.

Vantaan kaupunki, 2012. ESR-Projektisuunnitelma. 3, 7–8.

Suulliset lähteet:

Tasanko, Pia 2014a. Jatkari-toiminnan kuvaus 30.10.2014. Vantaa: Nuorisopalvelut.

Internet-lähteet:

Espoon kaupunki, 2014. Sivistystoimen työkalupakki palvelumuotoiluun. Viitattu 13.11.2014.

http://designresearch.aalto.fi/groups/encore/wp-content/uploads/2013/11/Sivistystoimen_tyokalupakki_palvelumuotoiluun2.pdf

Kuure, Tapio & Lindman, Jukka 2014. Yhteisellä työllä parempaa. Opaskirja monialaisen yhteistyön kehittämiseksi nuorten hyvinvointipalveluissa. Helsinki; Joutsen Media Oy. 26. Viitattu 11.11.2014.

<http://www.koordinaatti.fi/sites/default/files/yhteisella-tyolla-parempaa.pdf>.

Vantaan kaupunki, 2014a. Nuorisopalveluiden esittely. Viitattu 11.11.2014.

http://www.vantaa.fi/fi/nuorille/nuorisopalveluiden_esittely

Vantaan kaupunki, 2014b. Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja – yhteisössä toimija -hanke. Viitattu 11.11.2014.

http://www.vantaa.fi/nuorille/osallistu_ja_vaikuta/prime102_fi.aspx

Vantaan kaupunki, 2014c. Vantaan väestö 2013/2014, 8. Viitattu 11.11.2014.

http://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaastructure/102017_Vaestoraportti_2014.pdf

Vantaan kaupunki, 2014d. 7. Hakunilan suuralue, 7-9. Viitattu 11.11.2014.

https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaastructure/73550_Hakunila_korjattu.pdf

Vantaan kaupunki, 2014e. Länsimäki. Viitattu 11.11.2014

http://www.vantaa.fi/fi/kaavoitus_ja_maankaytto/asemakaavoitus/ita-vantaan_asemakaavayksikko/lansimaki

Vantaankaupunki 2014f. Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja, yhteisössä toimija -hankkeen väliarviointi. Viitattu 11.11.2014

http://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaastructure/102017_Vaestoraportti_2014.pdf

[awwwstructu-
re/98313_Valiarviointi_Nuori_omaan_elamaansa_vaiuttaja_yhteisossa_toimija
_helmikuu_2014.pdf](#)

Säädökset:

Nuorisolaki 7a§, 20.8.2010/693. Moniammatillinen yhteistyö.

Nuorisolaki 8§. Nuorten osallistuminen ja kuuleminen.

Perustuslaki 6§, 11.6.1999/731. Yhdenvertaisuus.

LIITTEET

LIITE 1: Väliarvioinnin kysymykset

LIITE 2: Loppuarvioinnin kysymykset

LIITE 3: Kooste toimintojen jatkuvuudesta

LIITE 1

Väliarviointikysymykset

HANKKEEN TOIMENPITEET

Harrastus- ja vapaa-ajan mahdollisuudet

1. Olen osallistunut seuraaviin toimenpiteisiin:

- KUKU
- Nuorisotilan uudistaminen
- Jatkarit
- Kirppikset
- Tapahtumat (kesän avajaispamaus, kyläjuhlat ym.)

Alueellinen yhteistyö ja nuorten tukiverkosto

2. Olen osallistunut seuraaviin toimenpiteisiin:

- YT-ryhmän työn kehittäminen
- Mun elämä -kurssit
- Nuoret aikuiset
- Koulutukset, yhteistyöpäivät, infotilaisuudet

3. Ovatko toimenpiteet toteutuneet mielestäsi

- Erinomaisesti
- Hyvin
- Tyydyttävästi
- Heikosti

4. Missä on onnistuttu? Miksi on onnistuttu?

5. Missä on ollut haasteita? Mistä haasteet ovat aiheutuneet?

6. Miten haasteita voisi ratkoa? Entä onnistumisia jatkaa?

TOIMENPITEIDEN VAIKUTUKSET

7. Miten toimenpiteet ovat vaikuttaneet lapsiin ja nuoriin? (tiedon saanti, viestintä, lasten ja nuorten halu, valmiudet ja mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämään, lähiym-

päristöön ja palveluihin, palvelujen ja harrastusten riittävyys, saatavuus ja asiakaslähtöisyys)

8. Miten toimenpiteet ovat vaikuttaneet työntekijöihin? (tiedon saanti, viestintä, osaaminen, yhteistyö, lasten ja nuorten osallistaminen)
9. Miten toimenpiteet ovat vaikuttaneet mahdollisiin muihin tahoihin (esim. järjestöt, vanhemmat)?

YHTEISTYÖ

10. Miten yhteistyö on toiminut hankkeen kanssa?
 - Erinomaisesti
 - Hyvin
 - Tyydyttävästi
 - Heikosti
11. Missä on onnistuttu? Miksi on onnistuttu?
12. Missä on ollut haasteita? Mistä haasteet ovat aiheutuneet?
13. Miten haasteita voisi ratkoa? Entä onnistumisia jatkaa?

LIITE 2

Loppuarvioinnin haastattelukysymykset yhteistyökumppaneille:

HANKKEEN TOIMENPITEET

Harrastus- ja vapaa-ajan mahdollisuudet

1. Olen osallistunut seuraaviin toimenpiteisiin:

- KUKU
- Nuorisotilan uudistaminen
- Jatkarit
- Kirppikset
- Tapahtumat (kesän avajaispamaus, kyläjuhlat, Kaupunkiseikkailu, viher-talkoot ym.)

Alueellinen yhteistyö ja nuorten tukiverkosto

2. Olen osallistunut seuraaviin toimenpiteisiin:

- YT-ryhmän työn kehittäminen
- Mun elämä -kurssit
- Nuorten aikuisten tavoittaminen
- Koulutukset, yhteistyöpäivät, infotilaisuudet, asukastilaisuudet
- InfoPena (Nuorisotilalla oleva infopiste)

3. Ovatko toimenpiteet toteutuneet mielestäsi

- Erinomaisesti
- Hyvin
- Tyydyttävästi
- Heikosti

4. Missä on onnistuttu? Perustele.

5. Mitä olisi voinut tehdä toisin? Perustele.

TOIMENPITEIDEN VAIKUTUKSET

6. Miten toimenpiteet ovat vaikuttaneet lapsiin ja nuoriin? (tiedon saanti, viestintä, lasten ja nuorten halu, valmiudet ja mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämään, lähiympä-

ristöön ja palveluihin, palvelujen ja harrastusten riittävyys, saatavuus ja asiakaslähtöisyys)

7. Ovatko lapset ja nuoret päässeet mielestäsi vaikuttamaan hankkeeseen ja sen toimintoihin?

- Kyllä, miten?
- Ei

8. Mitä olisi voitu tehdä, jotta lapset ja nuoret olisivat päässeet paremmin vaikuttamaan hankkeeseen ja sen toimintoihin?

9. Miten toimenpiteet ovat vaikuttaneet työntekijöihin? (tiedon saanti, viestintä, osaaminen, yhteistyö, lasten ja nuorten osallistaminen)

10. Miten toimenpiteet ovat vaikuttaneet mahdollisiin muihin tahoihin (esim. järjestöt, vanhemmat)?

YHTEISTYÖ

11. Miten yhteistyö on toiminut hankkeen kanssa?

- Erinomaisesti
- Hyvin
- Tyydyttävästi
- Heikosti

12. Missä on onnistuttu? Perustelut.

13. Mitä olisi voitu tehdä toisin? Perustelut.

14. Minkä toimintojen haluat säilyvän myös hankkeen päättymisen jälkeen? Hanke päättyy vuoden 2014 lopussa.

15. Mihin toimintoihin olisit itse valmis jäämään mukaan, jotta se pysyy yllä hankkeen päätyttyä? Miten?

16. Mihin toimintoihin toivoisit jonkin toisen yhteistyökumppanin jäävän, jotta toiminto pysyisi yllä? Miksi?

17. Avoin palaute:

Loppuarvioinnin kysymykset asukkaille:

1. Olen kuullut seuraavista hankkeen toimenpiteistä:

- KUKU
- Nuorisotilan sisustaminen
- Nuorisotilan palvelujen muotoilu
- Jatkari-toiminta (nuoret vertaisohjaajat)
- Kirppikset
- Tapahtumat (esim. vihertalkoot, kesän avajaispamaus, kyläjuhlat ja kaupunki-seikkailu)
- Info- ja asukastilaisuudet
- Alueen toimijoiden koulutukset ja yhteistyöpäivät
- Yhteistyöryhmän toiminnan kehittäminen
- InfoPena (Infopiste nuorisotilalla)
- Nuorten Mun elämä –kurssit
- Nuorten aikuisten palvelujen kehittäminen

2. Miten edellä mainitut toimenpiteet ovat mielestäsi toteutuneet?

- Erinomaisesti
- Hyvin
- Tyydyttävästi
- Heikosti

3. Mitä hyvää hankkeessa on mielestäsi ollut?

4. Mitä hankkeessa olisi voitu tehdä toisin?

5. Koetko, että toimenpiteillä on ollut vaikutusta Länsimäen alueeseen?

- Kyllä, millaisia?
- En
- En osaa sanoa

LIITE 3

Kooste loppuarvioinnista: Mitä hankkeen toimintoja halutaan pysyvän, kuka niitä haluaa tehdä ja keitä halutaan toiminnoissa olevan mukana.

Toiminto:	Kuka tekee:	Ketä toivotaan mukaan:
KUKU	<ul style="list-style-type: none"> - Liikuntapalvelut - Länsimäen koulu - Erityisnuorisotyöntekijä 	<ul style="list-style-type: none"> - Nuorisopalvelut - Järjestöt - Vertsuja, tuntityöntekijöitä (liikunnanohjaajia tai nuorisohjaajia joilla on kuntosalikoulutus) - Toimijoita - Erityisnuorisotyöntekijä - Länsimäen koulu - Tilakeskus
Jatkari-toiminta	<ul style="list-style-type: none"> - Länsimäen koulu (rehtorit) - Kuraattori 	<ul style="list-style-type: none"> - Opinto-ohjaaja - kasvatusohjaaja
Tapahtumat, Juhlat	<ul style="list-style-type: none"> - Länsimäen koulu (suunnitelu ja toteutus) - Länsimäen kehittämisryhmä - Kirjasto - Hakunilan kansainvälinen yhdistys 	<ul style="list-style-type: none"> - Paikalliset - kaikki mukaan (myös alueen uudet toimijat) - Nuorisotila - Kirjasto - Länsimäen koulu - Poliisi - Sosiaalityö
Talkoot	<ul style="list-style-type: none"> - Hakunilan kansainvälinen yhdistys - Länsimäen kehittämisryhmä 	<ul style="list-style-type: none"> - Taloudellisia tukijoita (esim. Alepa ja Siwa) - Eläkkeensaajat - Martat - Länsimäen kehittämisryhmä - Kaikki mukaan (myös alueen uudet toimijat) - Nuorisotila - Kirjasto - Länsimäen Koulu - Poliisi - Sosiaalityö
Asukasillat ja – tilaisuudet	<ul style="list-style-type: none"> - Länsimäen koulu (tarjoaa tilat) - Hakunilan kansainvälinen yhdistys 	<ul style="list-style-type: none"> - Asukastoimi (voisi toimia koordinaattorina) - Kaikki mukaan (myös alueen uudet toimijat) - Nuorisotila - Kirjasto - Länsimäen koulu - Poliisi - Sosiaalityö
Kaupunkiseikkailu	<ul style="list-style-type: none"> - Hakunilan kansainvälinen yhdistys 	<ul style="list-style-type: none"> - Nuorisotila - Kirjasto - Länsimäen koulu - Poliisi - Sosiaalityö
Kirppikset	<ul style="list-style-type: none"> - Hakunilan kansainvälinen yhdistys 	<ul style="list-style-type: none"> - Nuorisotila - Kirjasto - Länsimäen koulu

		<ul style="list-style-type: none"> - Poliisi - Sosiaalityö
YT-ryhmä	<ul style="list-style-type: none"> - Länsimäen koulu (koolle kutsujana) - Erityisnuorisotyöntekijä 	<ul style="list-style-type: none"> - Virkamiehet (mukana joskus kokouksissa) - Länsimäen koulu (vetovastuu) - Rajakylän koulu (puheenjohtajuus) - Seurakunta (puheenjohtajuus)
Yhteistyö	<ul style="list-style-type: none"> - Hakunilan kansainvälinen yhdistys, - Nuorisotila - Kirjasto 	<ul style="list-style-type: none"> - Vanhempainyhdistys - Hakunilan kansainvälinen yhdistys - IVU - Nuoret - Vanhemmat - Nuorisotila - Kirjasto - Länsimäen koulu - Poliisi - Sosiaalityö - Länsimäen kehittämisryhmä
Mun elämä –kurssit	<ul style="list-style-type: none"> - Länsimäen koulu - Nuorisotila (ei yksin, tarvitsee kumppanin) 	<ul style="list-style-type: none"> - Naispuolinen erityisnuorisotyöntekijä - Kuka tahansa nuorten kanssa töitä tekevä - Kuraattori - Erityisnuorisotyöntekijä
Tyttökerho	<ul style="list-style-type: none"> - Nuorisotila - Kirjasto 	<ul style="list-style-type: none"> - Kirjasto, - Eläkkeensaajat - Martat - Länsimäen kehittämisryhmä
Osallistava budjetointi	<ul style="list-style-type: none"> - Nuorisotila 	
Osallistava työote, yhdessä tekemisen kulttuuri		<ul style="list-style-type: none"> - Kaikki
InfoPena	<ul style="list-style-type: none"> - Nuorisotila 	<ul style="list-style-type: none"> - Kasvatusohjaaja - Yhteistyökumppanit - Esiimestuki
Nuorten aikuisten tavoittaminen		<ul style="list-style-type: none"> - Kaikki
Alueen siisteys ja kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Länsimäen kehittämisryhmä - Hakunilan kansainvälinen yhdistys 	<ul style="list-style-type: none"> - Nuoret - Vantaan kaupunki - IVU - Kirjasto - Länsimäen koulu - Nuorisotila - Poliisi - Sosiaalityö
Sisustusprojekti kirjaston osalta	<ul style="list-style-type: none"> - Kirjasto 	